

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1858 de Mitro
APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul:
Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni
125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. —
Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir peti 6 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 4761/1940 Prez.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române
de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat,
Crișana și Maramurăs

*Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl
și dela Domnul nostru Iisus Hristos.*

*„Iar Dumnezeuul păcii, care a sculat din morți pe
Domnul Iisus Hristos... să vă întărească în orice lucru
bun, ca să faceți voia lui, și să lucreze în voi ceea ce este
bine plăcut înaintea lui, prin Iisus Hristos, căruia fie mă-
rire în vecii vecilor, Amin!”*

Evrei 13, 20—21.

Iubiții mei fii sufletești,

După o iarnă grea și care
parcă nu voia să se sfârșească,
iată a sosit și dalba primăvară,
îmbrăcată în vestmântul ei de ver-
deață proaspătă și scăldată în lu-
mina strălucitoare a soarelui. Deo-
dată cu această înveselitoare pri-
veliste a primăverii a sosit la noi
și ziua cea sfântă a Paștilor, praz-
nicul aducător de nădejde bucurii
al Învierii Domnului. Mulțumim lui
Dumnezeu pentru fiecare zi nouă
ce o adaogă la viața noastră, dar
ii suntem deosebit de mulțumitori,
pentru că ne-a învrednicit să ajun-
gem și în acest an luminata zi în
care a înviat din morți unul născut
Fiul său.

Nici o povară și nici o grijă a
vremii de azi nu vom lăsa să ne
răpească bucuria acestei scumpe
zile. Căci solia biruinții celei mari
ce ni-o vestește ea, bunătățile și
comorile cerești ce ni le aduce și
ni le îmbie ea, covârșesc și cele
mai apăsătoare stămtorări ce-ar că-
dea peste inimile noastre. Legați,
prin credința în înviere, de Dom-
nul și Mântuitorul nostru Iisus
Hristos, noi știm că-i aparținem
Lui, care este Stăpânul vieții, și că
dela El, din izvoarele de putere
cari fășnesc din veșnicie, vom
primi tot ceea ce ne trebuiește pen-
tru a birui greutățile traiului nostru
pe pământ.

Lăsați deci, iubiții mei, să cadă
în această zi din mâinile Voastre
lucrul vostru, alungați gândurile și
îngrijorările Voastre, întoarceți-vă
fața dela lucrurile lumii și buzele
Voastre desfaceți-le dela izvoarele
plăcerilor ei, căci sunt trecătoare
și supuse stricăciunii și ascultând
cântarea bisericească: „*Veniți să
bem beutură nouă, nu din peatră
stearpă făcătoare de minuni, ci din
izvorul nestricăciunii, din Hristos,
cel ce a izvorât din mormânt, în-
tru carele ne întărim*”.

Coborâți-Vă cu gândul înlăun-
trul sufletelor Voastre și tot ce veți
găsi acolo necurat și întinat de pă-
cate și fărădelegi, mărturisindu-Vă
Domnului, aruncați afară prin că-
ință și îndreptare: „*Să ne curățim
simfiriile și să vedem pe Hristos
strălucind, cu neapropiata lumină*

*a Învierii, și bucurați-vă zicând:
luminat să-l auzim, cântându-i cân-
tare de biruință*”.

Mai ales vrajba și dușmănia
dintre Voi să se curme, toată
pizma și răsunarea să amuțească,
toată greșala să se șteargă și ier-
tătoarea pace și dragoste de frate
să sălășuiască pretutindenea, căci
astăzi: „*Ziua Învierii, și să ne lu-
minăm cu prăznuirea și unul pe
altul să îmbrățișăm. Să zicem: fra-
ților! și celor ce ne urăsc pe noi,
să iertăm toate pentru înviere și
așa să strigăm: Hristos a înviat
din morți, cu moartea pe moarte
călcând și celor din mormânturi
viață dăruindu-le*”.

Pe omul cel vechiu cu patimile
și cu păcatele lui să-l răstignim pe
cruce și să-l îngropăm, ca în locul
lui să se nască omul cel nou, al-
toit întru Hristos și să zică: „*Ieri
m'am îngropat împreună cu tine,
Hristoase, astăzi mă scol împreună
cu tine, înviind Tu. Răstignitu-m'am
ieri împreună cu tine, însuși împre-
ună mă preamărește, Mântuitorule,
întru împărăția ta*”.

Curățiți și înălțați în sufletele
noastre, astăzi să nu vedem decât
lumina care se revărsă din învie-
rea lui Hristos și umple cerul și
pământul: „*Acum toate de lumină
s'au umplut, și cerul și pământul
și cele de deșupt. Deci să prăznu-
iască toată făptura Învierea lui Hri-
stos, întru care s'a întărit*”.

Nici moartea să nu ne înspăi-
mânte, nici iadul să nu ne cutre-
mure, căci Cel ce ca un mire a ie-
șit din mormânt a sfărâmat pu-
terea lor și noi astăzi: „*Prăznuim
omorârea morții, sfărâmarea iadului
și începătura a altei vieți veșnice,
și săltând, laudăm pe pricinuitorul,
pe unul cel binecuvântat Dumne-
zeul părinților și preamărit*”.

Prin învierea sa din morți Dom-
nul a înlăturat vâlul ce acopere vii-
torul nostru de dincolo de mormânt,
ni-a arătat veșnicia și ni-a deschis
porțile raiului, de aceea: „*Ziua În-
vierii, să ne luminăm popoare! Pa-
știle Domnului, Paștile! Că din
moarte la viață și de pe pământ la
cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut
pe noi, ceice cântăm cântare de
biruință*”.

În mijlocul valurilor vieții ca o
anghiră să ne fie făgăduința Dom-
nului, care prin moartea și învie-
rea sa ne-a izbăvit din păcate și
din osânda morții, asigurându-ne
să rămână de-apururea cu noi, ceice
ce cu adâncă evlavie strigăm: „*O
dumnezeescul! o iubitul! o prea
dulcele tău glas! Că cu noi te-ai
făgăduit să fii cu adevărat până la
sfârșitul veacului Hristoase; pe
care întărire de nădejde credin-
cioșii avându-l, ne bucurăm*”.

Insuflețiți de bucuria prazni-
cului de astăzi, ca și când o rază
de lumină ruptă din veșnicie s'a
coborât în inimile noastre și ne-a
înălțat cu sufletul ca să înțelegem,
să simțim și să trăim taina cea
dumnezească a Învierii, să zicem
cu toții: „*Paștile cele sfinte astăzi
nouă s'au arătat; Paștile cele nouă
și sfinte; Paștile cele de taină;
Paștile cele prea cinstite; Paștile
Hristos izbăvitorul; Paștile cele
fără prihană; Paștile cele mari;
Paștile credincioșilor; Paștile cari
ne-au deschis nouă ușile raiului!
Paștile cele ce sfîntesc pe toți cre-
dincioșii*”.

Deodată cu praznicul de astăzi
sosește la noi Domnul însuși, așa
cum s'a ridicat din groapă și s'a
arătat ucenicilor săi, sosește cu
evanghelia Lui, cu duhul și cu ade-
vărul Lui, cu crucea și cu iubirea
Lui, așa cum a făgăduit să rămână
cu Biserica Sa, pe care a răscum-
părat-o cu scump sângele Său și cu
cei ce vor trăi întrânsa până la
sfârșitul veacurilor. El, Domnul și
Stăpânul nostru, vede tulburarea
zilelor noastre și neliștea dinlă-
untru oamenilor de astăzi — și cu
iubirea Lui jertfitoare le zice: Eu
cu voi sunt și acum! Nici o clipă
nu mă despart de voi și nu-mi voi
lăsa făgăduința mea neîmplinită. În
orice vâltoare ați ajunge, să știți
că și acolo voi fi cu voi și vă voi
ocroti cu iubirea și cu ajutorul meu.
Aduceți-vă aminte prin ce patimi
grele până la moartea de pe cruce
am trecut eu pentru voi — de aceea
să aveți încredere în cuvântul meu,
că în orice vreme voi fi cu voi!

Cine nu va asculta acest glas
dulce care se desprinde din praz-
nicul de astăzi de pe buzele Mân-
tuitorului? El se îndreaptă către
iubiții noștri ostași concentrați de
pază la hotare și le umple inimile
de curaj și vitejie. El se coboară
în căminul familiilor celor rămași
acasă și le dă tăria de a sta la
datorie, de a se ajuta unii pe alții
și de-a birui cu hărnicia lor orice
greutate. El se întoarce către cei
dela cârma Țării și le șoptește
așa: prin Biserica mea am turnat
afătea puteri în sufletul dreptcre-
dinciosului popor român, încât, con-
dus de înțelepciunea voastră, va
răsbate biruitor prin orice încercare.

Cu Hristos Domnul, dragii mei,
a biruit neamul nostru cumplitele
vijelii din trecut și tot cu credința

în Hristos și cu ajutorul Lui vom
trece și noi prin strâmtorările
vremii de acum.

De aceea Vă îndemn, iubiții
mei, să primiți pe Hristos, cu toate
darurile și binecuvântările Lui, în
sufletele Voastre, în casele și fa-
miliile Voastre, în munca și în stră-
daniile Voastre de fiecare zi. Lângă
crucea Lui să ne plecăm genunchii
și să-L rugăm cucernic să ne „în-
tărească în orice lucru bun” ca să
facem voia Lui, și să se preamă-
rească și prin noi prea sfânt nu-
mele Lui.

Cu aceste sfaturi și povești
părintești venind la Voi, iubiții mei,
la praznicul Învierii Domnului, Vă
urez din toată inima să-l petreceți
cu sănătate și bucurie duhovni-
cească și să Vă învredniciți a-l
ajunge cu pace întru mulți și feri-
ciți ani.

Hristos a înviat!

Impărtășindu-Vă arhiereasca
noastră binecuvântare am rămas

Sibiu, la sărbătorile Învierii
Domnului din anul 1940

al Vostru al tuturor de tot binele
voitor:

(ss) **NICOLAE**
Arhiepiscop și Mitropolit

A înviat!

*Se adunaseră, mai anii trecuți, tova-
rășii celor fără Dumnezeu, din marea țară
dela răsărit, să facă propagandă, în zilele
Învierii Domnului, precum că Învierea nu-i
altceva decât o poveste bună pentru pro-
stime și pentru copil.*

*Un tinăr preot de față la adunare,
a cerut să i se dea voie să grăiască celor
întrușiți.*

*— Da, ți se dă voie, — a răspuns
unul dintre șefii bolșevici, — dar să grăiești
scurt și, în două-trei cuvinte, să spui tot
ce ai de spus.*

*Preotul, ridicat pe o tribună, n'a stri-
gat alceva multimii, decât:*

— „Hristos a 'nviat!”

*Când omul coborâ de pe tribună, po-
porul, electrizat, a răspuns într'un glas
sguduitor:*

— „Adevărat a 'nviat!”

*În aceeași zi curajosul preot, osândit
la moarte, a fost împușcat...*

*Dar, pe pământul moscovit, totuși vor
mai fi clopote vestitoare de biruință, căci
credința creștină ortodoxă nu se poate
desrădăcina din sufletele celor ce răspund:*

„Adevărat a 'nviat!”

Douăsprezece miliarde. S'au sub-
scris, într'un avânt de patriotism, la bo-
nurile pentru înzestrarea armatei, peste
douăsprezece miliarde lei. Subscripția
rămâne deschisă, după cererea cetățenilor.
— Înainte, deci, pentru izbăvirea patriei!

Hristos cel înviat și viața noastră pământească

Nu există o credință care să dea atâta temei de bucurie și atâta împlinire concepției despre lume ca aceea în Învierea lui Iisus Hristos. Credința aceasta dă singură atâta rost și mângâiere vieții noastre pământești, cât n'ar putea să-i dea nici un sistem filosofic. Dacă a înviat Hristos și noi cei ce credem în El vom învia. Viața de aci nu e ultima realitate și deci nu e înecată în întunecimea lipsei de rost, de sens și de gust. Fără învierea Domnului lumea aceasta ar fi pentru oricare dintre oameni un gest ratat al unui zeu neputincios, un lucru fad și înșelător. În zadar ar avea poate un sens pentru creator. Dacă n'are pentru orice spirit înțelegător, dacă toate celelalte ființe spirituale create se vor prăbuși după această tulburată și fragmentată existență în nimic, aceasta n'ar putea însemna altceva decât că zeul a voit el ceva, dar n'a fost în stare să ducă prin realizare lucrul până la capăt, sau și-a bătut joc de aceste biete ființe.

Hristos a înviat! Acest strigăt e lumina care spintecă întunerecul vieții noastre pământești, e raza care face din ea altceva decât o orbecăială învâluită în caraghioase pretenții și iluzii.

Învierea lui Hristos dă, oricât s'ar părea de paradoxal, un preț acestei vieți. Știm acum nu numai spre ce direcție ne mișcăm, ci și că drumul spre înviere dă numai prin viața aceasta, printr-o anume trăire a vieții acesteia. Un drum îngust și ostentitor dacă nu duce spre nimic n'are nici o valoare; e vrednic de tot dispreț. Dar dacă e singurul drum spre cetatea-miracol, spre locul cel mai frumos din câte există, el capătă un preț nemărginit. Ostenelile la care te expui călcându-l se ușurează prin siguranța bucuriei ce te așteaptă la capătul lui. Hristos cel înviat, prin însuși faptul că a înviat, ne dă tărie în mijlocul greutăților vieții, dă pășirii noastre printre ele bărbăție, strecoară din forța Sa de atracție o mare energie în sufletele noastre. E ca un punct de mare forță magnetică atractivă.

Dar Hristos cel înviat ajută vieții noastre și în altfel decât prin fluturarea dela distanță a strălucirii în care fiind așezat ne așteaptă și pe noi.

El este, într'un anumit chip tainic, cu noi. «Iată eu cu voi sunt până la sfârșitul veacurilor», a spus apo-

stolilor după înviere. Este naiv și eronat să se creadă că Hristos se află într'un plan de realitate cu totul deasupra celui al nostru. Nu este în chip văzut printre noi, ca obiectele lumii. Dar este pentru ochii, pentru simțirea duhovnicească a celui ce crede.

Nu este prezent pentru ochii fizici, pentru că timpul acestei vieți ne este lăsat pentru a ne decide fiecare liber pentru sau contra lui Hristos. Dacă s'ar desvălui în măreția și strălucirea Sa proprie, ar silii pe oricine să admită că e Dumnezeu și că a înviat. Dar o admitere de silă nu mai e credință, nu mai e hotărâre voită cu tot curajul pe care-l implică un asemenea act. Numai după ce toți oamenii vor fi venit la existență, și se va fi decis fiecare să creadă sau nu că Hristos e Dumnezeu și a înviat, va putea veni în strălucirea vizibilă, pentru a face judecată. Atunci cei ce-au crezut în El și L-au dorit se vor bucura că li s'a împlinit dorința, iar cei ce n'au crezut se vor convinge și ei însă spre marea lor nefericire și remușcare. Însăși arătarea lui Iisus va fi o judecată, va fi o coborâre de bucurie negrăită asupra celor ce-au crezut, și de durere și regret asupra celor ce n'au crezut.

Dar prezența lui Hristos este un fapt tot atât de cert pentru cei ce cred și în decursul actualei vieți. De ce numai pentru cei ce cred? Gânditorul francez Gabriel Marcel spune odată: «A iubi o ființă, înseamnă a-i spune: tu, tu nu vei muri» (Etre et Avoir, Paris 1935, pg. 137). Sigur că pe Hristos nu-L face cineva prin credință și prin iubirea sa, viu sau mort. Dar fără credință și fără iubire nu-L poți sesiza ca fiind viu, înviat, în preajma ta. Câte ființe personale nu le transformăm noi în obiecte fără suflet prin lipsa de atențiune și de iubire cu care trecem pe alături de ele.

Dar cuvintele lui Gabriel Marcel le putem gândi și ca aplicându-se lui Hristos ca subiect. Lui Hristos care a venit și are în Sine, sau în Tatăl cu care este de-o ființă, puterea de-a învia și de-a fi viu, nu-L dăm noi viață prin iubirea noastră — nu-L dăm viață ca să aibă în Sine, dar îi dăm viața cea pentru noi —, dar unui om experimentăm de atâtea ori că-i înmulțim viața prin iubirea ce i-o acordăm, pre-

cum ne-o înmulțește și el nouă prin iubirea lui. Aci e oicoană care ne arată că cu atât mai mult îi dă Iisus Hristos viață aceluia pe care îl iubește. Apariția și menținerea oricărui om în viață e un act al iubirii lui Dumnezeu creatorul. Iar viața cea adevărată, cea scăpată de sincopile, de tenebrele și viermii păcatului, ne-o dă tuturor încă până ce suntem pe pământ, Iisus Hristos. Ne-o dă prin iubirea Sa prin care ne privește în parte pe fiecare dintre noi. Dar iubire numai dintr-o parte nu se poate. Numai răspunzând cu credința, cu iubirea noastră, iubirea lui Iisus Hristos ne poate învia și ne poate ține viu. «Cine crede în mine, viu va fi, chiar de va și muri» (Ioan 11, 25).

Iisus Hristos s'a ridicat, de sigur, prin învierea și înălțarea Sa într-o zonă de existență scoasă de sub chinurile și neajunsurile vieții pământești. Totuși nu trebuie să înțelegem acest punct de credință în sensul unei complecte încetări de-a mai participa la viața noastră pământească. Înălțarea înseamnă sub acest raport numai că pe pământ a terminat tot ce putea face pentru mântuirea noastră și că ne-a dobândit toate condițiile ce ne sunt de lipsă pentru a ne mântui.

Dar pe de altă parte El a rămas printre noi, spre a ne ajuta să ne însușim mântuirea, să ne-o lucrăm zi de zi. El este conducătorul acțiunii de împrumiere a mântuirii, acțiune ce va dura până la sfârșitul lumii în tot locul unde se află un om căruia i se predică despre El.

Și ca un lucru ce conduce cu un suprem interes lucrarea mântuirii noastre, Iisus Hristos participă în chip intim la toată viața fiecăruia dintre noi. În special nu se poate să rămână indiferent atunci când unul sau altul dintre noi îi refuzăm dragostea care vrea să ne facă vii, să ne mântuiască. Una din caracteristicile esențiale ale iubirii este că suferă când cel iubit merge spre nenorocire. Chiar că sunt cazuri când iubirea trebuie să suferă și suferind salvează pe cel ce altfel s'ar pierde. Și iubirea lui Iisus pentru oameni, dat fiind că aceștia sunt în regulă aplecați spre pierzanie, e în mod necesar una care a suferit în timpul vieții Sale pământești și — întrucât pericolul de-a se pierde persistă pentru aproape fiecare om cât trăiește pe pământ — suferă mai departe. În această capacitate de suferință se arată adâncimea fără margini a iubirii. Și această suferință a iubirii face minuni pentru mântuirea oamenilor. Să ne amintim de noi în-

șine sau de alții cum acolo unde nimic nu mai putea ajuta la o îndreptare, o mare suferință din iubire, a înduișat atât de puternic încât a adus îmbunătățirea.

Suferința aceasta a iubirii pentru îndreptarea, pentru mântuirea cuiva, dacă nu cuprinde tot ce înțelegem prin jertfă, e în orice act de autosacrificiu.

Cu iubire încurajatoare, cu dăruire de putere, cu bucurie pentru orice pas bun al nostru ne însoțește Iisus cel înviat; dar și cu adumbrire de tristețe atunci când ne vede căzând și perzistând în rău. Printr'una ca și prin alta ne ajută, ne mână înainte pe drumul greu și suitor al desăvârșirii.

Biserica ne vorbește de o rugăciune a lui Iisus pentru noi către Tatăl, de-o liturghie săvârșită de Iisus ca arhieru, de o liturghie care are ca sâmbure de foc jertfa Sa pentru noi și care se prelungește văzută în liturghia din biserici, care se centrează în jurul aceleiași jertfe ce-o aduce Iisus în cer.

În ce-o fi constând propriu zis ființa acestei jertfe nu putem pricepe. Vom ști numai după ieșirea din această viață. Dar credem că ea ne vorbește și de realitatea unei anumite dureri cerești pentru noi. O suferință care e în cer și totuși nu departe de noi, căci cerul și altarul fac una în actul de aducere a jertfei. Altarul e forma văzută a cerului. E o durere acolo în Iisus, dar ne este dedicată nouă, ne învâluie pe noi. Prin ea Iisus trăiește cu noi și ne ridică la El după ce El s'a coborât prin această durere la noi. E jertfa care ne-o aduce și de care împărtășindu-ne ne unim cu El.

Din jertfa aceasta, din suferința aceasta se alimentează puterea noastră. Din ea ne împărtășim și ne înduișăm. Ea e cheagul prin care devenim una cu Hristos care ne iubește, așa cum, analogic, lăsând să pătrundă în noi durerea cuiva pentru noi, aceasta ne înfrățește, ne înmoaie granițele despărțitoare, încât devenim o unitate în dualitate.

Hristos cel înviat e cu noi; atât de aproape cum nici că se poate închipui. Din înviere crește, prin credință, viața cea de veci în noi. Dar crește în bătaia vânturilor acestei vieți, consumându-ne și sfărțându-ne eul cel văzut în arșița și sub grindina timpului în care trăim. În atitudinea bărbătească față de ele, în înfruntarea lor, își dă expresie colaborarea noastră cu puterea lui Hristos, credința noastră ca răspuns la iubirea Lui.

D. STĂNILOAE

FOIȘOARA

Dr. LIVIU STAN

Episcopia Timișorii

(2)

(Urmare)

Considerând acestea toate, noi subscrișii rugăm în profundă umilință pe înaltul congres național bisericesc român gr.-or., ca înaltul acesta luând în considerațiune sus atinsele momente mult ponderoase pentru noi românii din Banat.

ad. I. Să expună în principiu restaurarea episcopiei românești greco-orientale în Timișoara, constând din protopopiatele Timișoarei, Lipovei, Hasiașului, Jebelului, Ciacovei și a Comloșului Ban. spre care scop să facă pașii necesari la înălțatul regim spre întărirea acestei episcopii, dela care depinde viața noastră națională. Timișoara, în 2/14 Octomvrie 1868.

prea umiliți servi

Urmează subscrierile comunelor bisericești din fosta episcopie sârbească a Timișorii, apoi:

Meletiu Dregheciu, Atanasie Ratiu de Caransebesiu avocat, Georgiu Ardeleanu vice fiscal, Georgie Nedelco avocat, Stefan Ioanoviciu negutatoriu și reprezentante, Pavelu P. Seimanu m. p., Traianu Lungu invetatoriu, Georgiu M. Liotta, Negutatoriu, George Teodoroviciu, Alexandru de Trombitasiu, Pavelu Alexandru, Georgie Lazareviciu, Eftimie Murgu, Georgie Paulovitzs, primariulu corporatiunii caltiunarilor, Petru Alexandru, primariulu corporatiunii cojarilor, Georgiu Staia, ca primariulu corpo-

ratuni straitarilor, Nicolau Chicescu, ca primariulu corporatiunii tabacarilor.

In numele comunei bisericesci: Georgiu Ungureanu Tutoru primariu, S. Ioanoviciu tutoru.¹

Incepând cu primul Congres Național al bisericii noastre din Ardeal și până la cel din urmă, dacă vom răscoli actele, desbaterile și deciziunile lor, le vom găsi preocupate mereu de reînființarea episcopiei din Timișoara.

Pentru a se arăta cât mai bine statornicia și hotărârea cu cari aceste congrese au ținut pe planul întâi al preocupărilor lor problema episcopiei timișorene, și cu cari au tratat și au susținut cea mai firească și mai dreaptă soluție pentru înființarea ei, vom cita textual o parte însemnată din desbaterile și deciziunile lor.

Congresul Național-bisericesc din 1870, decide, (Nr. 105) ca în vederea arondării viitoarelor episcopii de Oradea și Timișoara să „însăcineze respective rōge” pe Mitropolitul Șaguna ca să ia măsuri pentru adunarea datelor statistice și topografice, date pe cari comisiunea însărcinată cu acest lucru nu le putea procura.²

Deasemenea Congresul următor din 1874, se ocupă cu deamănuntul de această chestiune³, ba și cu aceia a înființării unui Consistoriu în Timișoara, ca un prim pas în vederea reînființării episcopiei.⁴

Mult mai amplu desbate chestiunea episcopiei timișorene, Congresul din 1878, la care însuș Mitropolitul Miron Romanul în ședința din 11/23 Oct. „face raport în scris în chestiunea de a se înființa două episcopii nouă în

¹ Id. p. 222—226.

² Protocolul Congresului an. 1870, p. 70.

³ Protocolul Congresului an. 1874, p. 10, 13, 28—9, Nr. 15, 28, 55.

⁴ Protoc. citat p. 10, 13.

metropolie”¹, pe urma căruia comisiunea organizatoare a Congresului în ședința din 20 Oct. 1 Nov. 1878, face propunerea de a se decreta în principiu reînființarea episcopiiilor din Oradea Mare și Timișoara², iar în ședința următoare, actele Congresului ne arată în chipul următor, felul în care această propunere a fost redactată definitiv și primită de Congres:

§ 243. In legătură cu cele premerse în ședința de dinainte de amiază, sub Nr. 241 se rezumă chestiunea despre înființarea celor două episcopii nouă; în care obiect deputatul Vicențiu Babeș raportându-se la majoritate din comisiunea organizatoare propune votul acelei majorități în următoarele:

Considerând, că — precum arată concluzele congreselor dela 1870 și 1874 și petițiunile concernintelor populațiuni, — înmulțirea diecezelor în provincia noastră metropolitană prin înființarea celor două episcopii istorice din Timișoara și Oradea Mare, este un obiect de preocupare generală și serioasă;

Considerând că după datele și propunerea, ce ne-a subșternut-o, I. P. S. Sa părintele Mitropolit atât necesitatea cât și posibilitatea și utilitatea înființării acelor eparhii noi apare evidentă;

Considerând că cu privire la marile interese sociale, morale și culturale, ce tocmai în timpul prezent le urmărește, respective le apără din rășputeri Biserica noastră, interese, cari direct și nemijlocit cad în activitatea diecezei și a episcopului, o activitate mai eficace se condiționează de un cuprins și o întindere mai mărginită, respective mai bine orânduită și concentrată a diecezei, precum și dela

¹ Protocolul Congresului din an. 1878, p. 69, Nr. 142.

² Protoc. citat p. 123, nr. 241.

Esențialul pelerinajului:

Pregătirea sufletească

În ultima săptămână a sfântului și marelui post, preoșimea noastră a împărțit — din ușile sfintelor altare — binecredinciosului nostru popor, părinteasca chemare ce i-a adresat o I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, de a participa în număr cât mai mare la praznicul îndătinat care are loc, în Vinerea din săptămâna luminată, la sfânta mănăstire brâncovenească dela Sâmbăta de sus.

Am citit circulara în chestiune cu simțământul de bucurie duhovnicească pe care ți-l trezește orice poftire la ospăț sufletească, la petrecerea cu cele mai presus de fire. Și mai mult decât atât: cu mângâierea ce ți-o lasă în suflet gândul că, în hora destrăbălată ce s'a încins într-o lume care pătimește din nou și atât de cumplit de pe urma neînțelegerilor cari au îmbrăncit-o într'un războiu nimicitor, mai rămâne totuși deschisă o ușă bineprimitoare pentru toate sufletele îndurerate de nedreptățile veacului de acum: **refugiul la Dumneșeu.**

Vremurile de răscruce pe cari le străbatem — și pe cari cuvintele Arhipăstorului le subliniază cu vădită intenție — supun conștiințele tuturor oamenilor treji la un examen crud. Am și văzut consecințele lui pe multe fețe abătute de îngrijorare. Oamenii au devenit **mult mai serioși.** Primejdiiile cari își fâlfâie aripile întunecate peste creștele noastre, ne-au ajutat să găsim mai de grabă decât în vreme de pace și berechet soluția totdeauna tămăduitoare a tuturor neputințelor sufletești: **bisericele sunt mult mai pline** ca'n trecut și **genunchii cari se pleacă pentru rugăciune mai sârguitori ca altă dată.**

Iată de ce socotim că chemarea la praznicul ce se va desfășura în preajma Izvorului Tămăduirii dela Sâmbăta de sus capătă, în împrejurările actuale, o semnificație deosebită.

Pretutinderi mănăstirile au sfințit singurătățile — și sufletele pelerinilor cari zorau înspre altarele lor, tot așa. Ardealul a fost oarecând plin de aceste mărturii elocvente ale legăturilor noastre pozitive cu Cerul. Prin nimicirea lor, dacă nu ni s'a putut răpi credința, ne-a fost furat în schimb cel mai eficace instrument de reînviore statornică a ei. Gândul bun al Arhipăstorului nostru, ne-a redat curând după unirea cea mare una din aceste vetre care sfințea în cel mai îndepărtat trecut singurătatea îmbietoare la desprimăvărare în duh a

plaiurilor carpatine de deasupra Sâmbetei de sus. Restaurarea ei este o negație miraculoasă a suveranității devastatoare a anumitor vremuri dominate de anumite cugete strâmbe și haîne.

Avem iarăși mănăstirea noastră! Ridicată din obolul și pentru trebuințele obștești, ea e mărturie pentru cei de acum și pentru viitorime că furia prigonitorilor nu izbutește decât să întărească sfânta ardoare a unei credințe care-i destul de tare ca să rabde asuprirea fără să se lase stărpită.

Avem iarăși mănăstirea noastră! — iată solia întru care ne bucurăm și ne vom bucura pururea. Dragostea nesfârșită și care i-o poartă Chiriarhul nostru acestui azil al păcii în Hristos, a înzestrat-o cu multe din așezămintele cari îi trebuiesc pentru îndeplinirea misiunii ei, și mai presus de toate cu acel îndătinat pelerinaj anual care întrunește la rugăciune tot mai mulți închinători.

Ca un părinte bun care le poartă îndeaproape de grije copiilor săi, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae stabilește, în circulara pomenită, toate amănuntele împreunate cu participarea la pelerinaj. Pe cel mai important dintre ele, l-a dosit — intenționat — la sfârșitul »chemării« Sale, arătându-ne tuturor, indirect, că acel amănunt constituie **culminația** apei lui arhieresc, și cheia succesului individual al pelerinajului: **cât mai mare folosință duhovnicească pentru fiecare închinător.**

E pregătirea sufletească.

I. P. Sf. Mitropolit Nicolae subliniază această condiție, dar nu insistă asupra ei, nu se oprește la amănunte. Acestea le lasă în grija preotului. Preotul trebuie să știe în ce constă această **pregătire sufletească** a închinătorilor, trebuie să știe să-i sesizeze importanța covârșitoare și să tragă din necunoașterea ei consecințele cele firești. Și înaltul Ierarh nutrește convingerea că preotul știe de fapt să brodeze pe marginea mențiunii arhipăstorești lecția pe care închinătorul trebuie s'o învețe pe de rost înainte de-a purcede la drum.

Drumul la mănăstire nu-i ca ori-care altul. El seamănă cu cărărița pe care suie la biserică din deal, în zile de Dumineci și sărbători, obștea cuvioasă a satului. Sfânta înfiorare pe care o simți atunci, e și mai puternică în clipa în care te așterni la drum către dumnezeescul lăcaș care te așteaptă cu belșugul darurilor lui departe de forfota

marilor căi de comunicație. Nu pleci la târg, ci la o întâlnire cu Dumnezeu. Imbracă deci »haina de nuntă« din Evanghelie, ca să întâmpini cu cuvință pe Mirele ceresc. El nu te întreabă ce ai în traistă, ci ce simțăminte porți în suflet. Dumnezeu nu se uită atâta la straele înălbite pe cari le porți — și e bine să le porți dacă le ai — la un praznic ca acesta, ci la rânduiala pe care ai pus-o în inima ta, la râvna cu care ai lepădat dintr'ansa orice gând viclean, la căința cu care îți plângi greșelile când te pregătești să dai față cu El.

Ajuns la mănăstire, după un drum ale cărui ostenele le-ai făcut să amuțească în cântări de psalmi și de convorbiri cu sufletul tău, nu uiți că te afli »în curțile Casei Domnului« — și te porți în consecință.

Știu că verdețea lunii florilor te îmbie să te dai la odihnă pe covorul ei fermecător. Poți s'o faci, dar abia după ce ai preamărit în rând cu preoșii pe Celce a îmbrăcat firea în vesmânt mai luminat decât podoabele lui Solomon.

Te răsbește foamea dela o vreme? Nimic mai firesc. Infometează însă după cuvântul lui Dumnezeu care răsună acolo din guri binevestitoare și hrănește-te cu sfântul Trup al Mântuitorului, iar setea potolește-ți-o cu scump Sângele Lui. Când sfintele slujbe s'au isprăvit, ai deslegarea să-ți întinzi merindea și să mănânci. Nu uita însă nici de data aceasta că îmbuibarea cu mâncare și beutură e mare păcat oriunde — și la praznic cu atât mai vârtos. **Imbuibă-te duhovnicește!** — și vei avea răsplătă atât în cer, cât și pe pământ.

Dacă din greșală sau neștiință ai adus cu tine fluierul sau violina, ferește-te să dai prilej de sminteală deaproapelui. La mănăstire o singură petrecere e îngăduită: **aceea în duh și cântări duhovnicești.**

Fii altul din clipa în care pornești la praznic!... și rămâi așa îmbunătățit, cumpătat, curat, sfințit, înalt... toată viața ta.

Mai presus de toate, preotul trebuie să deștepte interes în inimile credincioșilor pentru sfânta mănăstire, utilizând în acest scop însași istoria patimilor, distrugerii și restaurării ei, care-i destul de elocventă ca să te hotărască la drum; și mai mult decât atât: să-ți descompună sufletul în lacrimi și să-ți fortifice și mai vârtos credința.¹

¹ Recomandăm preoșimii noastre să recitească în acest scop următoarele lucrări pe cari le au la îndemână în biblioteca parohială: I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Monahismul ortodox. Sensul și misiunea lui în viitor; Sibiu 1936 (Biblioteca »Popasuri duhovnicești« nr. 8); Idem, Circulară la sf. sărbători ale Nașterii Domnului din 1926 (Telegraful Român" 1926 nr. 88-89. — Dr. Ștefan Meșes, Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria; Sibiu 1936 (»Seria Didactică« nr. 6). Îndeosebi pag. introductive (I—CXXVIII), precum și cele două volume ale epopeii desrobirii noastre religioase, de Dr. Silviu Dragomir.

Nu trebuie uitat apoi să se insiste asupra faptului că, încă din preajma praznicului, pelerinii află la sf. mănăstire duhovnici pricepuți cari sunt gata să asculte mărturisirea păcatelor lor și să le dea cuvenita deslegare. Bine este să se spovedească încă **acasă** cât mai mulți dintre închinători, rămânând ca la praznic să primească sf. Cuminecătură.

Iată câteva gânduri pe cari preoșii noștri nu vor pregeța să le pună la inima pelerinilor, firește, și alte povești purcese din încercata lor pricepere pastorală.

Bunul Dumnezeu ne-a rânduit bucuria de-a putea primi solile Cerului la vatra unei sfinte mănăstiri pe care o numim cu drag »a noastră«.

Să ne arătăm vrednici de acest dar neprețuit, învârfând înainte de orice lucru cum trebuie să petrecem clipele de răgaz duhovicesc ce ne sunt hărăzite în fiecare an, la praznicul Izvorului Tămăduirii.

Dr. GRIGORIE T. MARCU

Moartea unei venerate preotese. S'a stins la vârsta de 71 de ani, după lungă suferință, preoteasa Eufrosina Popa, soția octogenarului preot pensionar Ioan Popa din Arpașul de sus (Făgăraș). A fost una dintre femeile care întruchipa cu demnitate figura preotesei. O pildă rară de vrednicie, o femeie care și-a închinat toată viața căminului, binecuvântat de Dumnezeu cu zece copii, toți în viață între cari prof. Aurel Popa, fost prefect, Lt. Colonel Isaia Popa, inginer Ioan Popa, etc. Martiră în timpul războiului dela 1914—1918, rămasă strajă la vatra strămoșească, a refuzat să spună unde-i este soțul și feciorii, urmăriți pentru »trădare de patrie« și condamnați la moarte. Femeie harnică și bună, cu răsadurile ei din grădină se umpleau grădinile gospodinelor, care nu știuseră înainte la ce sânt bune »buruienile« atât de căutate și bine plătite la oraș. Neîntrecută eră și la războiul de țesut pânza, din care scotea nu numai minunate alesături, admirate de toți oaspeții fiilor ei, ci chiar stofe cu care și-a îmbrăcat copiii până'n clasele superioare de liceu. Muncitoare adânc religioasă, a fost o neobosită închinătoare la altarul ortodoxiei străbune, deplănsă alături de copiii ei, toți ceie au cunoscut-o. Acum doarme somnul de veci lângă clopotnița vechii bisericii, în care au slujit atâtea generații de înaintași de ai ei, cu urme ce se pierd în vremea Brâncovenilor.

Organizați Reuniuni de femei

numărul corespunzător de dieceze și de episcopi, ceea ce face înțelesă nu numai necesitatea ci și marea urgență a înființării diecezelor de sub întrebare:

Comisia organizatoare, consimțind în fond cu actul I. P. S. Sale părintelui Mitropolit, oflă motivată și face propunerea: ca congresul pășind de astă dată cu un pas înainte spre deslegarea reală a chestiunii, să se pronunțe astfel:

Necesitatea, posibilitatea și urgența înmulțirii diecezelor prin înființarea celor două istorice episcopii din Timișoara și Oradea Mare, se recunoaște și deodată se decretează în principiu realizarea înființării acestora avizându-se Consistorul metropolitan; ca pe lângă ascultarea de bărbai competenți din concernintele părți și a tuturor factorilor îndreptățiți, să elaboreze un plan exact și detaliat asupra modului și tuturor condițiilor de realizare practică și neamănată a acelor dieceze, și acela să-l substearnă celui mai apropiat congres, în caz de oportunitate chiar și cu consimțământul exoperat dela puterea de stat.

Congresul primește propunerile pentru înființarea noilor episcopii.¹

De altfel însuși Mitropolitul iată ce zicea în raportul prezidial din 10—11 Oct. 1878, prin care propunea reînființarea episcopiei timișorene, raport pe care se bazează și la care se referă propunerea mai sus citată a comisiunii organizatoare:

»Cu privire la concluzele congresuale din 1870 Nr. 105 și din 1874 Nr. 55, referitoare la chestiunea de a se înființa două eparhii nouă în provincia noastră metropolitană... îmi iau voie a propune: **ca Măritul Congres să**

binevoiască de astădată a decreta în principiu înființarea a două eparhii nouă în provincia noastră metropolitană, și spre acest scop, a însărcina pe Consistorul Metropolitan, ca pe baza aceasta să facă o arondare nouă a întregii provincii Metropolitane, așa: ca părțile banatice... să formeze două eparhii cu reședințele în Caransebeș și Timișoara«.

Sibiu, 10 Oct. 1878.

Miron Romanul m. p.
arhiepiscop și metropolit.¹

Mitropolitul Miron Romanul pune problema episcopiei celei de a doua a Bănătuului, și la Congresul din 1881² și ea e discutată în ședința din 14/26 Oct.³ Discuțiuni în jurul episcopiei timișorene se mai poartă și la Congresul din 1886⁴ și la cel din 1888, la care Mitropolitul Miron Romanul face raport asupra mersului actelor pregătitoare⁵ apoi la Congresele următoare din 1891⁶, 1895,⁷ și 1897,⁸ din cari rezultă mai ales stăruința aceluiași Mitropolit pentru reînființarea episcopiei dela Timișoara.

După lucrările pregătitoare ale tuturor Congreselor anterioare, Congresul din 1900, în baza unor rapoarte, aduce hotărâri mai concrete, ce se văd în extrasele ce urmează din actele Congresului acestuia:

¹ Ibid. p. 224—227.

² Protocolul Congresului din a. 1881, pag. 132.

³ Protoc. citat, p. 74—79, Nr. 134—139.

⁴ Protocolul Congresului din an. 1886, p. 61, 94—95. Nr. 127 și 165.

⁵ Protocolul Congresului din an. 1888, p. 108.

⁶ Protocol. pe 1891, p. 64. Nr. 142; p. 119.

⁷ Protocol. pe 1895, p. 15. Nr. 15 b; p. 65—6 Nr. 95.

⁸ Protocol. pe 1897, p. 48—9 Nr. 70; p. 114.

§. 64. La ordinea de zi urmează raportul comisiei organizatoare, care prin referentul Parteniu Cosma referă asupra raportului Nr. 380 al Consistorului metropolitan cu data 30 Septembrie 1900, privitor la înființarea a două eventual trei episcopii noi.

În același raport se arată, cum încă fericitul Andrei Baron de Șaguna la recercarea cancelariei aulice transilvane în reprezentățiunea din 8 Iulie 1863 pe lângă episcopia ce ar fi a se înființa în Timișoara, propune înființarea unei episcopii, care să se formeze din teritoriul arhidiecezan cu un număr de suflete de 300.000 cu reședința în Cluj mai rămânând pentru arhidieceză un teritoriu de 400.000 suflete.

Arată, că cu înființarea Metropoliei s'a realizat numai una din episcopiile propuse, adică episcopia Caransebeșului, rămânând înființarea celorlalte episcopii proiectate a o rezolva Congresul Național-bisericesc.

Împrejurarea, că eparhia Timișoarei nu s'a înființat deodată cu reînființarea Metropoliei a produs nemulțumiri la românii din părțile banatice și deaceia ei au insistat cu petițiuni la Congresul național pentru înființarea episcopiei în Timișoara sau cel puțin pentru instituirea unui Consistoriu în felul cum e compus cel din Oradea Mare.

Un pas decisiv în privința acestor cereri s'a făcut la Congresul din 1878, prin care acceptându-se un proiect al reposatului Mitropolit Miron Romanul, s'a decretat în principiu înființarea a două episcopii, în Timișoara și Oradea, așa, ca din arhidieceză, să se anexeze părți considerabile la Caransebeș și la episcopia nou înființându-se la Oradea Mare.

După ce nu s'a putut ajunge la înțeles, Congresul prin concludul din 1895 Nr. 95 dela 14/26 Mai, a însărcinat pe Consistorul metropolitan a elabora două proiecte

¹ Potocol. Congres. N.-Bis. an. 1878, pag. 125—128,

Inviați și voi vestitori ai Invierii!...

Invieria lui Hristos este coroana minunilor lui Dumnezeu, săvârșite pentru mântuirea neamului omenesc, este taina care umple veacurile și depășește istoria lumii întregi. Prin Invierie împărăția morții a fost biruită și recăstigarea, fericirii pierdută prin păcat, a fost asigurată. Invieria cuprinde în sine biruința triumfală a binelui asupra răului, a nemuririi asupra morții, a veșniciei asupra efemerului și a virtuții asupra păcatului. Invieria ne-a deschis ceriul, Invieria a durat punte de legătură între noi și paradisul pierdut și Invieria ne dă siguranța vieții celei veșnice.

Hristos a înviat! Iar voi frați ai mei și slujitori ai sfintelor altare sunteți cei dinți chemați să vestiți pretutindeni minunea Invierii. Voi sunteți crainicii celei mai strălucite biruinți din întreaga istoria și din toată lumea. Voi sunteți datori să ridicați obrocul, să aprindeți lumina Invierii și să dați lumină tuturor sufletelor lumii. Căci fără această lumină a Invierii lui Hristos și fără nesfârșitele bucurii care isvorăsc din ea, sufletul omului rămâne un deșert, în care se stinge viața și lumea întreagă este o noapte plină de întunec.

Lumina însă poate fi aprinsă totdeauna numai din lumină și Invieria lui Hristos o poate trânti în adevărat numai acela care este înviat prin Iisus Hristos!

Sub viforul năpraznic al veacului de acum au amorțit însă mulți crainici ai Invierii și trântița celor amorțiti nu mai sună cu foc. Stânjenii în nădejdile de ideal ale tinereții, copleșiți de grijile și valurile vieții, desmițiti de brutalitatea realității mulți s-au gârbovit și nu mai simt în sufletul lor năvala puterii, care răstoarnă piatra de pe ușa mormântului. Privirile lor sunt plecate spre pământ și nu mai văd cum din adâncuri de groapă țâșnesc limbi de lumină spre înălțimile cerului.

Hristos a înviat! Nimeni să nu plângă, nimeni să nu fie întristat, nimeni să nu se îndoiască, nimeni să nu mai îmbrace veșmântul cernit al durerii.

Hristos a înviat! Lumea întreagă să se vesească, veșmânt de lumină cerească să îmbrace sufletul fiecărui creștin, cântați toți pretutindeni imnul de slavă al biruinții creștine, pentru că

prin Invierie moartea s'a biruit, iadul s'a prădat și cerul s'a deschis!

Hristos a înviat! Inviați și voi slujitori ai sfintelor altare! Indreptați-vă ființa gârbovită și lăsați-vă copleșiți în întregime de fiorul sfânt din noaptea Invierii! Ridicați ochii sufletului și în lumina eternității veți vedea cum cresc puterile, cum odrălesc nădejile, cum înmuguresc elanu-

rile, cum se aprind idealurile! Inviați mai întâi voi vestitori ai Invierii și vestiți apoi cu puteri noi Invieria lui Hristos! Trageți brazdă adâncă în ogorul întelenit al sufletului și aruncați pretutindeni sămânța primăverii spirituale, menită să aducă rod înșutit!

Hristos a înviat! Inviați și voi apostoli ai Mântuitorului și faceți ca neamul întreg să învieze, să se bucure și să se mântuiască prin vestirile voastre de fiecare clipă...

Pr. Sp. Cădea

Bucuria Invierii, bucuria vieții noastre

de Diacon Haralambie Cojocaru

Iată-ne din nou ajunși la praznicul invierii Domnului nostru Iisus Hristos. Este praznicul praznicilor și sărbătoarea sărbătorilor. Este praznicul bucuriei celei negrăite de limba omenească, ce revarsă harul său mântuitor în inimile credincioșilor. Prin invieria Mântuitorului Iisus Hristos din morți pământul a fost schimbat la înfățișare și înobilat, iar omenirea, smulsă din cătușele iadului și din tirania diavolului, a fost repusă în starea de fericire supranaturală pe care o pierduse prin păcatul strămoșesc. Prin invierie cerul și pământul s'au împreunat, moartea s'a omorât iar noi am înviat întru nemurire. Invieria Domnului Hristos este descoperirea atotputernică și afirmațiunea biruitoare a vieții vecinice. Din minunea invierii Mântuitorului se revarsă cu belșug valuri de bucurie și de sărbătorire peste întreaga omenire, peste întreaga fire. Prin ea de pe acum și chiar înainte de descoperirea desăvârșită a împărăției lui Dumnezeu, a fost aruncată în lume și în firea omenească sămânța nemuririi și a vieții vecinice. Invieria Domnului Hristos este chezașia nemuririi noastre și a vieții vecinice la care am fost chemați. Iată pricinile pentru care credem în mărturisim că minunea Invierii este bucuria Bisericii, bucuria noastră, bucuria tuturor celor ce cu cugete curate cântă: „Hristos a înviat! Ziua invierii popoare să ne veselim, Paștile Domnului, Paștile!”

Dacă Intruparea Cuvântului lui Dumnezeu înseamnă începutul mântuirii noastre, iar Patimile sale răscumpărarea noastră din robia păcatului strămoșesc, apoi Invieria Domnului Hristos din morți înseamnă suprema biruință a vieții vecinice și înfrângerea definitivă a morții și a diavolului; ea este comuniunea cu Hristos, este înfierea noastră, făcându-ne împreună moște-

nituri cu Hristos ai binefacitorilor lui Dumnezeu Tatăl. Ea este începutul unei noi vieți, este omenirea renăscută și îmbăiată în harul mântuitor. Prin invieria lui Hristos din morți se face învierea tuturor lucrurilor: biruința este completă și desăvârșită, zăpădul morții zdrobit iar cei legați în iad înviați, căci „Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”.

Acesta este sâmburele lăuntric, centrul, principiul vieții care dă viață întregii făpturi. Actul invierii concentrează întregul sens al credinței și pietății noastre, toată încrederea, toată așteptarea, însăși rațiunea de a fi a Bisericii ortodoxe de răsărit. Întreaga viață și întreaga doctrină a ei stau pe temelia Soliei Celui înviat din morți. Credința aceasta este temelia întregii creștinătăți, începând cu primii creștini, dar ea și-a păstrat exacta ei valoare și frumusețea ei imaculată mai ales în Biserica ortodoxă de Răsărit. Pe această credință în Invieria lui Hristos din morți s'a întemeiat întreaga propovădure a sfinților Apostoli și tot pe această credință în Invieria Domnului s'a fixat întreaga rezistență a atâtor martiri cari în fața chinurilor celor mai cumplite au mărturisit pe Hristos cel înviat din morți ca Dumnezeu adevărat. Fără această credință, „vestea cea bună” nu s'ar fi răspândit în lume. De aceea, atunci când Biserica ortodoxă de Răsărit își concentrează toată nădejdea și toată încrederea în marea minune a Invierii Domnului Hristos, înseamnă că ea înțelege să ducă mai departe în chip cu totul sigur experiența intimă a Bisericii primare. Expresiunea sentimentelor trezite în noi de contemplarea întregii lucrări de răscumpărare, ajunge în aceasta la încununarea și la apogeul său. Bucuria invierii lui Hristos din morți străbate întregul an liturgic.

Fiește că această bucurie a Invierii nu-și are sens și valoare decât în legătură strânsă cu durerea Patimilor și Morții Mântuitorului. Cu cât durerea Crucii și a Morții Fiului lui Dumnezeu este mai sfâșietoare și mai copleșitoare, cu atât mai înălțătoare, mai senină, mai curățitoare și mai sfinșitoare este pentru fiecare din noi bucuria minunii Invierii Domnului Hristos din morți. Pentru aceea și Biserica a așternut în chipul cel mai sublim și chiar îngeresc această experiență fundamentală în cântările sale închinete faptului Invierii. Iată de ce Biserica ortodoxă de Răsărit mărturisește că Invieria lui Hristos este chezașia invierii noastre, iar bucuria pascală este bucuria vieții noastre. Ea este însăși invieria noastră, biruința noastră asupra morții: „Tu ai zdrobit stăpânirea morții, o Puternice, cu moartea ta”. „Tu ai înviat împreună cu Tine pe morții cei din veac”. „Tu ai slobozit pe cel ce era mort și înviind a treia zi, ai dăruit morșilor viață nemuritoare”.

Prin Invieria lui Hristos toată făptura se înviește și se bucură cu bucurie mare. Sentimentul de încredere totală în faptul invierii face ca bucuria pe care făptura omenească împreună cu Biserica o trăiește, să fie îmbrăcată într-o bogăție de noi expresii, deoarece ea are certitudinea participării sale la Invieria lui Hristos încă de pe acum. Încă de pe acum omenirea face experiența trăirii mistice pe Hristos cel înviat realmente din morți. În persoana lui, omenirea întreagă, reprezentată prin Adam cel căzut în păcat, este virtual înviată din morți și îndumnezeită: „Adam cade și este zdrobit, el care a fost mai întâi înșelat, voind să ajungă asemenea lui Dumnezeu, și totuși el este ridicat, îndumnezeit prin împreunare cu Cuvântul, el dobândește prin patima sa nepătimire, pe scaun este proslăvit ca Fiul, stând cu Tatăl și cu Duhul Sfânt”. Căci precum prin Adam omenirea întreagă a căzut sub stăpânirea păcatului și a morții, tot așa prin Hristos ea a redobândit viața vecinică, murind păcatului prin moartea lui Adam Cel Nou și înviind cu El întru bucuria vieții.

La bucuria invierii noastre se alătură și bucuria întregului univers schimbat la față, căci mântuirea este pentru întreaga făptură, este înmugurirea domniei vieții. Ochiul cel duhovnicesc al omenirii privește cu ardore la lumea cealaltă, la slava ce va să fie, către această „împărătească libertate a fiilor lui Dumnezeu”, la care întreaga făptură trebuie să ia parte. Pentru aceea cântă Biserica că Dumnezeu, prin invieria lui Hristos, a înviat cu El lumea, dăruindu-i viață, luminând-o cu lumina sa până la marginile ei, împreunând-o cu cerul. „Cele cerești se bucură, iar cele pământești saltă, căci Stăpânul luând prin puterea brațului său, a biruit moartea prin moartea sa”.

de arondare și adecă: a) pentru înființarea a două episcopii noi, contemplate în concludul congresual Nr. 243 din 1878, și b) pentru înființarea a trei eparhii noi, dintre cari una pe teritoriul arhidiecezei.

Consistoriul metropolitan în executarea acestui conclud cu abatere dela concludul congresual din 1878, prin care s'a enunțat în principiu înființarea a două episcopii, recomandă să se înființeze trei episcopii noi, și adecă:

a) o episcopie nouă pe teritoriul arhidiecezei precum o cere și sinodul arhidiecezan și precum a fost contemplată de Mitropolitul Andrei în actul citat mai sus;

b) o episcopie în Timișoara, precum o a contemplat Mitropolitul Andrei cu 6 protopresbiterate după proiectul detaliat prezentat de eparhia Caransebeșului, care cere ca deocamdată în fruntea acelei eparhii să se pună un Consistor analog Consistorului din Oradea Mare;

c) o episcopie în Oradea Mare cu teritoriul de azi.

Încât ar întâmpina greutăți neînvingibile sau încât din considerațiune de oportunitate nu ar fi posibil sau consult a se activa aceste trei eparhii noi cu episcopii lor proprii în frunte, să se înființeze pe lângă Consistoriul din Oradea Mare, Consistoare și la celelalte două eparhii noi, și adecă pe teritoriul arhidiecezei sub jurisdicțiunea arhidiecezei, și în Timișoara sub jurisdicțiunea eparhiei Caransebeșului, până atunci, până când împrejurările vor face posibilă ocuparea și acestor trei eparhii noi cu episcopii proprii.

După o discuțiune mai îndelungată, Congresul decide înființarea a trei eparhii noi, pe teritoriul Metropolitiei și anume: una cu reședința în Timișoara, alta cu reședința în Oradea și a treia cu reședința în Cluj.

În acest scop însărcinează pe Consistorul metropolitan, ca să elaboreze un plan exact și detaliat asupra modului și tuturor condițiilor de realizare practică a acelor eparhii, arătându-se mijloacele și garanțiile de înființare și susținere a lor, — și să-l substearnă proximalui Congres.¹

După admiterea în principiu a reînființării episcopiei timișorene se ajunge în 1900 la o deciziune concretă în chestiunea aceasta.

Congresele următoare nu și-au uitat nici ele de episcopia Timișorli, și în vederea restaurării ei, au întrepris tot ce le-a fost cu putință. S'au menținut toate pe punctul de vedere al înființării unei episcopii noi, sau mai bine zis, al reînființării vechii episcopii din Timișoara, precum se va vedea din felul în care au tratat chestiunea toate cele câte s'au mai întrunit până la izbucnirea războiului din 1914. Din actele acestor Congrese cităm mai la vale unele părți cari ni se par mai de interes.

§. 86. Tot comisiunea organizatoare prin raportorul său deputatul Parteniu Cosma, referă asupra raportului Consistorului metropolitan, Nr. 373, privitor la înființarea episcopiiilor celor noi.

P. S. Sa episcopul Ioan Papp, propune următorul amendament:

Totodată se enunță, că legatul fericitului arhiereu Andrei pentru cele două episcopii privește numai episcopiiile istorice din Timișoara și Oradea Mare, dar nu și episcopia ce se intenționează a se crea pe teritoriul arhidiecezei.

Deputatul Paul Rotariu face următoarea contra-propunere:

Măritul Congres să autorizeze pe Consistorul metropolitan, să porceadă imediat la inactivarea celor 3

episcopii, din Timișoara, Oradea Mare și Cluj, eventual dearândul, dacă nu s'ar putea în același timp.

Congresul constată, că Consistorul metropolitan n'a executat întru toate concludul congresual Nr. 64, din 1900. Se îndrumă deci din nou, ca în proxima sa ședință plenară, să ia măsurile necesare pentru procurarea datelor exacte, pe baza cărora să-și poată elabora proiectul ce i-se cere; iar însuși proiectul să-l înainteze la proximal Congres astfel pregătit, încât congresul să-l poată pertracta în merit.¹

Însuș Mitropolitul Ioan Meșianu, înzistând asupra chestiunii de atâtea ori desbătută în Congresele bisericli noastre ardeleni,² la Congresul din 1906, o aduce din nou în desbatere și ia unele măsuri pentru accelerarea lucrărilor, precum urmează:

§. 127. Urmează la ordinea zilei comisiunea organizatoare. Raportor Dr. Nicolae Zigre, Asupra raportului metropolitan din 22 August 1906, Nr. 274, relativ la înființarea episcopiiilor celor noi, precum și la memorandul înaintat din partea lui Mihail Ungureanu și soții, după cetirea raportului comisiunea face o propunere.

Față cu propunerea comisiunii deputatul Emanuil Ungureanu face următoarea contra propunere: dieceza Timișoarei se va înființa din protopopiatele Timișoarei, Belintului, Lipovei și Comloșului mare dela dieceza Aradului, și din protopopiatele Ciacovei, Panciovei, Vârșefului și Buziașului dela eparhia Caransebeșului.

Ca cheie de împărțire a fondurilor și fundațiilor între dieceza Aradului și cea a Timișoarei, precum și între aceasta a Caransebeșului, se ia numărul credincioșilor

¹ Protocol. Congr. N.-bis. an. 1903, p. 53—54. Vezi și p. 41 Nr. 68.

² Protocolul Congresului din 1906, p. 113.

¹ Protoc. Congr. N.-bis. din 1900, p. 56—60. Vezi și p. 16 Nr. 14

Bucuria aceasta atinge cele mai înalte culmi în noaptea învierii lui Hristos din morți, când desnașdejdea Crucii și a morții Celui fără de moarte a fost schimbată în bucuria cea cerească. Cuvintele preotului, care din sânul sfântului altar îndreptându-se spre ușile împărătești, zice cu glasul plin de bucurie, „Veniți de luați lumină, lumina lui Hristos care luminează tuturor”, umple inimile tuturor cu bucuria pascală. Iar cântarea bisericească, în accente și mai pătrunzătoare exprimă nespusa bucurie care cuprinde întreaga Biserică pentru a ajunge la punctul culminat: „Ziua învierii să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi: să iertăm toate pentru înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”. În aceste cuvinte se împreună realismul mistic, conștiința biruinței dobândite, bucuria pricinuită de descoperirea vieții vecinice cu așteptarea nestăpânită a unei desăvârșite revelațiuni viitoare a împărăției slavei sale. Este pe deoparte bucuria mistică a prezenței permanente a Domnului transfigurat, iar pe de altă parte, bucuria așteptării eshatologice, bucuria realizării totale a împărăției lui Dumnezeu isvorâtă din așteptarea venirii celei de pe urmă a lui Hristos.

Dar toate aceste realități pe care le trăiește fiecare credincios în Biserica lui Hristos se găsesc precis exprimate în dogmatică, în teologia liturgică al cărei răspuns îl găsim în învățătura Sfinților Părinți. Ei sunt purtătorii de cuvânt ai Bisericii, începând cu Atanasie și sfârșind cu Damaschin. Către ei își întoarce Biserica privirile atunci când vrea să-și dea socoteală în chip mai amănunțit de tradițiunile și de credința sa. Credința învierii a fost atât de vie și atât de puternică încă dela începutul creștinismului încât ea a exercitat o profundă influență chiar și asupra lumii păgâne stăpânite de dorința eliberării trupului. De aceea credința în biruința învierii asupra morții și a răului a constituit punctul de rezistență al cuceririi creștine. Un sfânt Irineu a văzut clar când a încercat să pună în lumină valoarea teologică a trupului și învierii Domnului ca o nouă creație a lumii. Era restabilirea omenirii în har, era îndumnezeirea omului și prin el a întregii făpturi. Aceeași învățătură o găsim la sfântul Atanasie care, în scrisoarea pascală pe care o adresează credincioșilor săi, arată temeiurile bucuriei învierii lui Hristos: în trupul lui Hristos noi avem siguranța nestrucăciunii noastre, deoarece înviind El am înviat și noi. De aceea întreaga făptură, după cuvântul psalmistului, se bucură laudând pre Domnul. Bucuria învierii dăinuiește în necazuri și nevoi; ea luminează dar nu se stinge în prigoană, în surghiun și în întristare, fiindcă moartea este învinsă, înlăturată, lepădată.

Dar bucuria învierii ca și binefacerile ei pentru viața noastră învigorată este fără asemănare cântată și descrisă mai ales de sfântul Ioan Gură de Aur. Acesta găsește temeiuri în cuvintele sfântului apostol Pavel despre învierea morților. Trupul, zice el, merită cinstirea și grija noastră deoarece el a fost pus într-o nestrucăciune, deși el rămâne stricacios. Tresăltarea de bucuria învierii o așterne sfântul Ioan Hrisostom în predica pascală care a rămas modelul neîntrecut de simțire și de învățatură creștinească. „Întrați toți, zice el, întru bucuria Domnului vostru. Și cei dintâi și cei de pe urmă primiți plata. Bogații și săracii împreună dănuți. Ceice v'afi înfrânat și cei leneși cinstiți ziua aceasta, ceice ați postit și ceice n'afi postit, veselii-vă astăzi. Nimeni să nu plângă pentru sărăcie, că s'a arătat împărăția cea pentru toți. Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate, că iertarea din mormânt a răsărit. Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a liberat pe noi moartea Mântuitorului. Stinsu-o-a pe dansa celce a fost finit de aceea. Prădat-a iadul cel ce s'a pogorit în iad. Amărâtu-l-a pe el, fiindcă a gustat trupul lui... Unde-ți este moarte boldul? Unde-ți este iadule biruința? Sculatu-s'a Hristos și tu te-ai surpat. Sculatu-s'a Hristos și au căzut dracii. Inviat-a Hristos și să se bucură îngerii. Inviat-a Hristos și viața viețuiește. Inviat-a Hristos și nici un mort nu este în mormânt. Că Hristos sculându-se din morți începutura celor adormiți s'a făcut. Aceluia este mărirea și stăpânirea, în vecii vecilor”.

Rugăciunea sfântului Ioan Gură de Aur ne spune tot ce se putea spune în graiu omenesc despre bucuria învierii, despre bucuria Paștelor. Ea stă pe temelia credinței nesdruncinate a primilor creștini, a sfinților Apostoli, în învierea Domnului nostru Iisus Hristos. O vedem în predica lor după pogorirea Duhului Sfânt: „Dacă Hristos n'a înviat, zadarnică este predica noastră, deșartă este și credința noastră. Dar Hristos a înviat cel dintâi născut dintre morți”. Certitudinea învierii lui Hristos dă naștere deci unui torent de bucurie care imbată pe ucenici și dă tărie să rabde, să suferă și să moară cu bucurie. Credința în învierea lui Hristos i-a făcut pe creștini să biruiască chiar și moartea pe care o socoteau a le fi un câștig, căci în ea ei aveau viața vecinică și tovarășia lui Dumnezeu care le era Tată. Și dacă bucuria învierii a fost și este o vie realitate în Biserică, apoi ea este și lumina noastră în toate vremurile și în toate împrejurările vieții. Durerile și lipsurile, scârbele și suferințele toate nu ne pot lipsi de bucuria învierii, din contra ea ne dă curaj și îndrăzneală tocmai în aceste necazuri. Căci nimic nu ne poate abate dela credința noastră, dacă Hristos a înviat.

Iată de ce astăzi mai mult ca oricând bucuria praznicului învierii Domnului Hristos ne apare într-o și mai vorbitoare lumină pofindu-ne să ne apropiem cu încredere de masa Mielului pascal din care să ne împărtășim cu frică și cu cutremur, siguri fiind că această împărtășanie se va prefăce în noi în isvor nesecat de bucurii neperitoare ce ne vor ajuta atât în bine cât și în rău. Credința pascală este puterea datătoare de viață neîfărâmurată dând și bucuria de a suferi și de a muri, făcând să se ridice noi mucenici pentru credința creștină. De ce? Fiindcă toată credința lor stă neclintită pe adevărul pe care Biserica ni l-a păstrat că: „Hristos cu adevărat a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”.

Personalitatea nouilor monahi

În numărul de Florii al ziarului nostru am încrestat la răboj știrea îmbucurătoare a sporirii cinului monahal dela centrul Mitropoliei noastre cu două personalități distinse și agere, recrutate din sânul trupei de comandă a trebilor noastre bisericești: P. C. Lor protoierei *Trandafir Scorobef* și *Virgil Nistor*, consilieri arhiepiscopicești.

Momentul acesta este osebit de duios pentru toți ceice le cunoaștem îndeaproape râvna și devotamentul de care au dat dovadă în slujbele importante pe cari le cinstesc amândoi, de ani mulți. Stima neprecupețită pe care le-o purtăm se mută din clipa în care s'au învrednicit a se împărtăși de dobândirea chipului celui îngeresc, asupra Prea Cuvioșilor leromonahi slujitori ai Mirelui ceresc, *Părinții Teodor și Veniamin*.

Pentru viața noastră bisericească, intrarea P. C. Lor în monahism îmbracă proporții de eveniment. Și iată de ce:

P. C. Lor Ieromonahii *Teodor* și *Veniamin* reprezintă două forțe incercate ale Consiliului nostru eparhial. Grelele îndatoriri cărora trebuia să le facă față aparatul nostru administrativ bisericesc în anii de după mărirea izbăvire națională, au fost duse totdeauna la bun sfârșit mulțumită desigur priceperii și devotamentului cu care membrii Consiliului nostru arhiepiscopesc au știut să se identifice totdeauna cu directivele emanele dela luminatul nostru Arhipăstor, I. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, și să vegheze la împlinirea lor rapidă și eficace.

Din capitalul de muncă ce le re-venea sfetnicilor I. P. Sf. nostru Mitropolit *Nicolae*, P. C. Ieromonahi *Teodor* și *Veniamin* și-au luat partea leului.

Primul, neîntrecut în purtarea a-

gendelor secțiilor bisericească, școlară și culturală, a fost mijlocitorul iscusit al vrierilor de regenerare în duh și adevăr a vieții noastre bisericești, între Chiriariul care le-a nutrit și clerul și enoriașii cari au dobândit folosința din ele.

Al doilea, pe lângă sarcinile gin-gașe și multiple ale secretariatului consistorial — care reprezintă la noi un oficiu de centralizare a tuturor afacerilor bisericești — a onorat referade împreunate cu mare răspundere din repertoriul secției economice.

Dacă am admirat la *Părintele Teodor* limpezimea gândului și tăria duhului care nu se lasă niciodată tăbărit de uscăciunea slovei care ucide, apoi *Părintele Veniamin* ne-a cucerit prin abnegația și uluitoarea sa putere de muncă. Toată lumea știe că la secretariatul consistorial luminile ard până seara târziu...

Amândoi au avut misiuni importante, pe cari le-au dus la bun sfârșit: *Părintele Teodor* la români ortodocși din America, la conferința ecumenică dela Stockholm ș. a., iar *Păr. Veniamin* alerga la București oridecâteori se făcea vre-o nedreptate preoțimii noastre. P. C. Sa este membru în comitetul central al Asociației clerului «A. Șaguna», în sânul căruia îndeplinește slujba de cassier.

Amândoi au cultivat publicistica, pe cât le îngăduiau ocupațiunile de birou. *Păr. Teodor* este la curent cu noutățile literaturii teologice și bisericești anglo-americane. Limba engleză o stăpânește la perfecție, încă de pe vremea când ostenea ca preot misionar în U. S. A. A publicat articole importante, de îndrumare, în «Telegraful Român» și «Revista Teologică». *Păr. Veniamin* este autorul acelor răsunătoare studii documentare asupra situației privilegiate a clerului și bisericilor minoritare, pe cari le-a publicat sub pseudonimul «*Părintele Nichifor*», în «Telegraful Român», «Revista Teologică» și «Revue de Transylvanie». N'a fost nedreptate făcută preoțimii și Bisericii noastre, cu ajutoarele date de stat, care să nu-l facă să «ardă», s'o divulge și să ceară diregerea ei.

Știm că activitatea desfășurată de P. C. Lor pe teren administrativ bisericesc nu are nevoie de nici o prezentare. Dar la un cuvânt de dreaptă prețuire, pe care li-l adresăm cu sinceritate la această răsruce a vieții P. C. Lor, au dreptul amândoi din partea tuturor celorce i-au cunoscut îndeaproape și i-au apreciat după cuviință.

depe teritorul ce se va alătura la înființându episcopie a Timișoarei cu ocaziunea inactivării ei.

După desbatere meritorică urmând a se face votarea, președintele mitropolit comunică Congresului, că i s'a prezentat o listă cu 26 de subcrieri, în care se cere votarea secretă. În urma acesteia se dispune votarea secretă cu ședule.

La apelul nominal votează cu ședule 57 de deputați, pe lângă aceștia votează și Preasfinții lor episcopii *Nicolae Popea* și *Ioan I. Papp*.

După terminarea votării se numără ședulele și se constată, că numărul lor este 59, deci egal cu numărul votanților.

Făcându-se scrutinul se constată, că pentru propunerea deputatului *Emanuil Ungureanu* s'au dat 23 de voturi, iar contra ei 36 de voturi.

Conform acestui rezultat, cu delăturarea propunerii făcute de deputatul *Emanuil Ungureanu*, se declară primită propunerea comisiei organizatoare și se enunță ca conclud:

În conformitate cu concludul congresual Nr. 64 din anul 1900, și amăsurat concludului congresual Nr. 86 din 1903, se îndrumă Consistorul metropolitan fără considerare la actualitate și oportunitate, a elabora un plan exact și detaliat pe baza datelor procurate, în privința arondării teritoriale a episcopioilor decretate; în scopul acesta memorandum înaintat aici relativ la arondarea episcopiei înființându în Timișoara, al comunica sinodului eparhial din Caransebeș, pentru ca să se pronunțe de nou asupra teritorului protopresbiteratelor reclamate din partea credincioșilor noștri pentru episcopia înființându în Timișoara, și pe baza hotărârii aceluia și cu considerare la toate da-

tele statistice autentice, luând de bază numărul sufletelor, va elabora proiectul — planul poftit având al prezenta congresului ordinar proxim pentru rezolvare.¹

La Congresul din 1909 se discută arondarea viitoarelor episcopii, între cari și a Timișorii, și se iau decizii concrete în această privință. Iată cum se oglindește din însăși actele Congresului stadiul în care se găsea chestiunea.

§. 67. La ordinea zilei urmează raportul comisiei speciale, care referează asupra actului Consistoriului metropolitan din 3 Septembrie 1909, Nr. 435 M. referitor la înființându episcopiei.

Raportorul *Emanuil Ungureanu* după o amănunțită expunere a acestei chestiuni prezentează următoarea propunere:

Cu provocare la concludul congresual Nr. 64 din anul 1900 etc.

2. Dieceza înființându în Timișoara se va constitui etc.

Nouele episcopii se vor înființa cu numărul sufletelor, cari se vor afla la timpul înființării faptice pe teritorul lor.

De cheie la împărțirea fondurilor și fundațiunilor între diecezele cele vechi și cele nouă se decretează pentru fiecare dieceză numărul credincioșilor care trece la episcopia nouă; în proporția credincioșilor se împart fondurile și fundațiunile.

Cuota din fonduri și fundațiuni ce trece la episcopiiile nouă se predă prin intervenirea unui comisar al Consistoriului metropolitan la timpul care-l va decide Consistorul metropolitan; cazuri de controveră și divergență între episcopiiile

¹ Protocol. Congres. N.-bis. an. 1906 p. 67—69; Vezi și p. 14 Nr. 12 b. c.

vechi și între cele înființându cu privire la natura și împărțirea vreunui sau altui fond sau fundațiuni, precum și cu privire la mărirea vre-unei cuote le va regula și decide Congresul din caz în caz la cererea unei sau altei dieceze.

Consistorul metropolitan se îndrumă la timp potrivit a lua dispozițiunile necesare pentru înfăptuirea acestui conclud.

Se enunță ca conclud propunerea comisiei de cuprinsul:

Cu provocare la concludul congresual Nr. 64 din anul 1900, referitor la înființarea nouelor episcopii gr.-or. române din Cluj, Oradea Mare și Timișoara — ca un pas înainte în înfăptuirea acestui conclud acum în privința teritorului și a cheiei de împărțire a fondurilor și fundațiunilor între episcopiiile vechi existându și între cele nouă înființându — Congresul decide în următorul mod:

2. Episcopia înființându în Timișoara se va constitui:

a) din protopopiatele Timișoarei și a Comloșului mare dela dieceza Aradului și din protopopiatele Ciacovei, Panciovei, Verșetului și Buziașului dela dieceza Caransebeșului — toate acestea 6 protopopiate cu întreg teritorul lor de astăzi;

b) Din protopopiatele Lipovei și al Belințului — cu excepțiunea comunelor bisericești mai jos înșirate, care aflându-se pe teritorul comitatului Caraș-Severin — trec la dieceza Caransebeșului;

c) Din comunele bisericești Biserica Albă și Naideș, care aflându-se pe teritorul comitatului Timișului — trec dela dieceza Caransebeșului la dieceza Timișoarei.

Din protopopiatele Lipovei și al Belințului trec următoarele comune bisericești la dieceza Caransebeșului și adică

La praznicul de lumină și bucurie

Hristos a înviat, și prin învierea Sa ne adevărește că și noi ne vom ridică din praf și cenușa pământului spre o nouă și netrecătoare viață.

Sfânta și marea sărbătoare a Învierii aduce dreptilor creștini de o parte bucurie, de altă parte lumină pentru viața cea adevărată.

Când zicem că Iisus, coborându-se între ceie zăceau în mormânturi, i-a înălțat la viață, nu ne gândim numai la morții cari zac în cimitire, ci și la alți fel de „morți” cari trăiesc aproape de noi.

Știm că fiul cel pierdut, al Evangheliei, *mort eră*, deși se află în viață. Va să zică, sânt și între viețuitori un fel de „morți” cari, stăruiind în rele și păcate, trăiesc numai cu trupul în lumea pământească.

Învierea Domnului se îndreaptă și către aceștia, și-i îndeamnă și-i cheamă cu dragoste să se deștepte din rătăcirii și din răutăți.

Dar marele praznic își strigă îndemnul, în deosebi astăzi, către *toate popoarele lumii*, zicându-le cu glas înalt: „Ziua învierii popoarelor să ne luminăm”...

Invățămintele istoriei dovedesc, că neamuri tari și înfloritoare s'au destrămat și au pierit din clipa când au pierdut credința și bunele moravuri. Ele au făcut astfel loc popoarelor smerite și sănătoase la suflet.

Dacă poporul român, după o lungă Golgolă, s'a putut ridică la o soartă mai bună și mai promițătoare, aceasta se datorește, în cea mai mare măsură, faptului, că poporul nostru și-a păstrat credința și moravurile mai viiguroase și mai curate decât ceie îl nedreptăteau.

„Popoarelor, să ne luminăm” și să înțelegem chemarea de Sus, care hotărăște soarta neamurilor, înălțându-le sau coborându-le.

În vremurile nelămurite și sbuciumate ale veacului ce ne apasă umerii și sufletul cu necazuri și strămtorări, să ne aducem aminte și să înțelegem că răstriaștea este trimisă pentru îndreptarea și curățirea noastră sufletească de patimi și păcate, înoindu-ne firea prin focul suferinței.

De vom păstra credința și virtutea părinților noștri, Domnul va fi pururea cu noi.

Iisus înviat astăzi, pogorându-se în mijlocul nostru, ne va trece neamul din „moarte” la viață, din dureri la mulțumire, din nesiguranță și agitație la liniștea și pacea vieții.

Bunul Dumnezeu să ne învrednicească să ajungem cât mai în grabă această stare.

Hristos a înviat!

Ortodoxul

Hristos în înviat!

Iisus e pe pământ!... în mijlocul nostru... suferă împreună cu noi!

E primăvară!...

Sub zodia soarelui încolțesc spumoase apele, cari gonesc cu îndrăzneală să spintece țăriile răcelii. Marmurul valurilor, nelineștește... înfloare. Natura încolțește... înverzește!...

Totu-i năvalnică pornire... ieșită din lene.

...Și Iisus suferă toate... pentru toți și toate. Pune zăgaz relelor datini... prin lacrimi de dragoste, ce limpezesc apele izvoarelor.

Dar cine l-ascultă?!...

...Și urcă! Urcă pe stânci, sub cruce, ingenunchi... se roagă! În durere se scoală și urcă... pe culmi... pe plai.

Stâncile nu vor să audă suspinul... și crucea blăstămului urcă pe umeri... de dragoste.

Pădurea în șoapte de crește... crește pe dealuri, pe văi. Ea plânge în verdeată tristețea îndurării divine.

Nimic nu poate oprî urcușul...

Culmea-i aproape!... Câteva suspinuri... tăcute și iată Golgota!

...Trei cruci brăzdează firea. Rănilile adânci mustesc sânge... Soarele se întunecă... Durerea se domolește în moarte. Un cutremur mișcă pământul. Morții învie... Cu bun chip, Iosif, smulge privirea tristeții... o înfășură în giulgiu... și-o îngroapă! Pe veci, zicea o gloată! De pază o platră și-o straje... în noapte.

Biserica din mijlocul satului-i Golgota ce-așteaptă convoiul durerii, în lacrimi...

...dar cine n'a băut din apa cristalină a văilor, limpezită de picurul lacrimilor Domnului și cine n'a simțit oboseala urcușului sub povara crucii, alături de Iisus și n'auzul momelilor Sătaniei... nu poate să simtă îndrăgirea Bisericii ce astămpără sărutul culmilor. Și cine nu moare pe culmi... pe plai, momit de durere pe cruce, nu poate să simtă în el crescând bucuria Învierii.

A treia zi... în noapte, Golgota-i în șoapte... Căci cerul deschizându-se, pornit-au pe aripi de lumină îngerii, solie dumnezeiască... ca să vestească, urnind piatra... vrerea dumnezeiască: Învierea.

Adevărat că a înviat!

A. Marian

Cruce și Înviere

Nu știu de am zărit undeva, sau în închipuirea mea, gândind la legătura dintre cruce și înviere, am plasmuit o icoană la care, în dosul primului plan, care ar reprezenta răstignirea Mântuitorului, să se vadă într-o continuare nedespărțită de cruce, Învierea.

Cruce și înviere, ce realități adânci, ce stâlpi noi de razim în viață aduși de Mântuitorul.

Pe cât de departe au fost una de alta în vechime, pe atât de aproape, de nelipsite și de condiționate una de alta le-a trăit Domnul.

Cruce și înviere, jertfă și mântuire, suferință adâncă și inefabilă bucurie a învierii, ce minunată întâlnire a învierii, ce minunată întâlnire și îmbrățișare a lor de către Fiul lui Dumnezeu.

Dacă în vechime sensul acestor cuvinte alcătuiă un antagonism și între ele se căsca o prăpastie, în adâncimea căreia se sbătea o lume întreagă, dornică de înviere, care însă nu avea decât simbolic scara care ducă la ea, crucea, și în care nu se găsea nimeni vrednic pentru «pârgha învierii», Mântuitorul prin patima sa, cea de bună voie, ne-a arătat și ne-a dat bunul după care ahtia sufletul omenesc, învierea.

Drumul crucii lui Iisus nu e drumul morții, după care nu mai e nimic, ci e numai drumul de înmormântare a lumii vechi, a unei lumi plină de păcat.

Crucea e numită adeseori în cântările noastre bisericești «pomul cel de viață dătător» spre deosebire de «pomul cel de moarte aducător» din paradisul primilor oameni.

Prin cruce a venit ascultarea și smerenia, «deșertarea» Fiului lui Dumnezeu, ca să răscumpere neascultarea și mândria lui Adam.

Sunt multe darurile crucii. Din roadele ei permanentizate peste veacuri, și actuale totdeauna între noi, culegem toți «har peste har». Dar rodul cel mai de preț al crucii, ca mărul rumenit de dogoarea soarelui, este învierea.

«Noi propoveduim» cu Ap. neamurilor «pe Hristos cel răstignit» (I Cor. 1, 23) dar dincolo de patima Sa, ne împărtășim din rodul ei și ne închinăm lui Hristos, celui care prin înviere a dăruit celor din mormânturi viață.

Antichitatea se străduia să umple cadrul trăirii noastre pămâtenene de viață. Și n'a reușit. N'a reușit pentru că viața de aici, fără de cea veșnică e un bun pe care când crezi că l-ai dobândit, l-ai și pierdut.

Suferința și patima cea de bună voie a Domnului a adus în lume atâtea bogății de har, încât numai gândind sau vorbind despre ea, ar trebui să ingenunchem și să mulțumim cu lacrimi lui Dumnezeu, pentru iubirea nesfârșită avută față de noi.

Dacă în mare măsură suntem de acord că de învierea lui Iisus e legată și condiționată învierea noastră, totuși când e vorba de suferința Mântuitorului, ne eschivăm de-a fi părtași ei. Mai mult, chiar, deslipim suferința noastră, și ne-o purtăm în chip propriu, uitând pilda minunată cum și-a purtat Iisus incomensurabila-i suferință.

Alergăm spre înviere, dorim să ne împărtășim din ea, dar pe alte căi, fugind de cruce, hulind suferința, ca pe o piedecă împotriva mântuirii. Ca și când am voi să luăm rodul cel mai frumos dintr'un măr, însă desconsiderând trunchiul. Admirăm slava învierii Mântuitorului, dar refuzăm să ne atașem suferinței Lui.

Inchinătorii rațiunii se răsvrătesc de existența suferinței în lume, tocmai pentru că ei n'au înțeles sensul dat ei de însuși Fiul lui Dumnezeu. Ei n'au înțeles că Mântuitorul a acceptat suferința din dragoste pentru noi și că rodul ei e învierea.

Suferința e îngăduită și ne încercă și pe noi ca să o purtăm după chipul și pilda Fiului lui Dumnezeu.

E adevărat că atunci când credem că ne putem duce singuri crucea, într'un mod propriu și nu după pilda și prin ajutorul lui Dumnezeu, când încercăm să desprindem crucea suferințelor noastre de crucea Domnului, ne prăbușim sub povara ei.

Poate Dumnezeu de aceea dă o cruce mai mare aleșilor și celor bineplăcuți Lui, spre a avea încă un prilej de «asemănare» cu Dumnezeu, pentru că ei legându-o de crucea și suferința Mântuitorului, o duc după pilda Lui nu spre moarte, ci spre înviere.

Dimpotrivă dacă ea ar fi dată în egală măsură celor răi ca și celor buni, sau dacă ea ar fi numai ca un mijloc de pedeapsă în mâna Creatorului, aceștia, cei răi, ar privi-o cu aceeași dușmănie cu care priveau pe Cel răstignit fariseii și cărturarii. Este și acesta un răspuns la întrebarea multora: Dece cei buni sufăr în viață mai mult decât cei răi?

Pentru că suferința lor e drumul spre înviere. Căci cei dintâi martori ai învierii Domnului, au fost mironosifele, cele cari au gustat mai mult din paharul

din protopopiatul Belințului comune: Bălinț, Bara, Cladova, Cutina, Dobrești, Fatimac, Lepușnic, Leucusești, Rakita, Radmanesti, Tergoviște, Remete-Lungă, Mănăstur, Ohaba-Lungă, Jersnic, Bunea, Dudești, Topla, Pădurani, Coșteul mare, Coșteul mic, Gruin cu filia Părul și Jabar. Din protopopiatul Lipovei: Spata, Bacamezeu, Bata, Birchis, Bruznic, Bulza, Capolnaș, Căprioara, Cela, Groș, Lalașinț, Ostrov, Ohaba-sârbească, Pojaga, Sălciva, Valea mare, Vereșmart și Zabalt. Toate aceste comune 40 la număr trec cu întreg teritoriul lor de astăzi.¹

În sfârșit, chestiuni practice cu privire la împărțirea bunurilor comune între episcopiiile ce urmau să ia ființă, se tratează la Congresul din 1912.²

Dacă înainte de războiul mondial, sub stăpânire străină Congresele noastre Național-bisericești n'au renunțat la gândul sporirii numărului scaunelor vladicești, ba din contră au lucrat statornic și hotărât în vederea înființării episcopiiilor pe cari le reclamau nevoile religioase și culturale ale neamului românesc din Ardeal, cu atât mai mult și-au întărit acest gând după refacerea unității naționale. Congresele cari s'au întrunit de atunci încoace, au stăruit mereu pe vechia lor linie și pe lângă vechile lor desiderate, între care se număra și reînvierea episcopiei Timișorii.

Maturul sinod mixt al Mitropoliei ardeleni, nici nu putea să ia în serios agitațiile celor cari voiau să-l abată de pe linia pe care se situase până aci prin tot ceface înțepinse și ceruse în legătură cu episcopiiile pe cari le voia cruci noi înfipte adânc la răscruce de istorie, iar nu cruci vechi mutate cum și-ar muta cineva cabana primitivă și cu ea și altarul.

Primul Congres întrunit după război în 1920, legându-și firul lucrărilor și hotărârilor sale de lucrările și hotărârile anterioare, decide în ședința dela 12/25 Febr. menținerea hotărârilor luate în 1900 și 1909 pentru înființarea a trei noi eparhii, și în special în ce privește reînființarea episcopiei Timișorii, se pronunță pentru amânarea înființării ei până după încheierea păcii generale. Iată și textul deciziunii:

§. 58. (6). Înființarea episcopiei din Timișoara se va executa după încheierea păcii generale.

Memoriul primarului Timișoarei privitor la mutarea sediului episcopiei din Caransebeș la Timișoara, se transpune Consistorului eparhial din Caransebeș, spre a-și înainta observările Consistorului mitropolitan, având acesta a înainta raport viitorului Congres Național-bisericesc.

Această afacere însă nu va împiedeca înființarea episcopiei din Timișoara.¹

În Congresul ce urmă acestuia după un an, la 1/14 Oct. 1921, chestiunea reînființării episcopiei din Timișoara, fu adusă din nou în discuție prin raportul comisiei organizatoare a Congresului, Dr. Mihail Gropșan. După o dezbaterie destul de amplă, se rectifică deciziunea Congresului anterior — care se pronunțase pentru amânarea momentană a reînființării episcopiei timișorene, — prin deciziunea următoare luată cu unanimitatea voturilor:

§. 58. Consistorul mitropolitan în sensul punctului ultim al concluziunii Nr. 67 din 1909 este îndatorat să întreprindă pași necesari pentru inactivarea și a episcopiei din Timișoara. Consistorul mitropolitan este tot-

odată obligat a trimite imediat un delegat al său, care în vederea constituirii Sinodului eparhial să arondeze cercurile electorale, să îndeplinească alegerile și să convoace Sinodul eparhial, care în conformitate cu dispozițiile Statutului Organic, va avea să aleagă pe noul episcop și pe asesorii consistoriali. Paralel cu aceasta Consistorul mitropolitan este invitat a interveni la înaltul guvern pentru recunoașterea și inarticularea în lege și a episcopiei din Timișoara.

În ce privește jurisdicțiunea spirituală, până la sfîșirea și instalarea noului episcop, rămâne să decidă Preasfințitul Sinod episcopesc al provinciei noastre mitropolitane.

În cele administrative să se susțină starea actuală, iar după alegerea și constituirea Consistorului eparhial din Timișoara, jurisdicțiunea administrativă asupra teritoriului, care formează noua eparhie, trece asupra acestuia.¹

Nici din preocupările Congresului dela 14 Oct. 1924, n'a lipsit chestiunea reînființării episcopiei din Timișoara, în cauza căreia, Congresul, după ce ia la cunoștință raportul special al Consistorului mitropolitan Nr. 124/924 din 28 Sept. invită numitul Consistor să facă „toate demersurile necesare pentru accelerarea inactivării acestei episcopii”.²

Precum înaintașii săi, așa și noul Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, a adoptat aceeași atitudine tradițională în privința restaurării episcopiei din Timișoara, ceiace se vedește din rapoartele generale ale Consistorului mitropolitan plenar din 1921³ și 1924.⁴

¹ Protocol. Congres. N.-bis. an. 1921, p. 197—8; vezi și p. 238 Nr. 93 a, și p. 267.

² Protocolul Congresului din an. 1924, p. 28.

³ Protocol. Congres. 1921, p. 267.

⁴ Protocol. Congres. 1924, p. 128.

¹ Protocol. Congres. N.-bis. an. 1909, p. 41—45.

² Protocolul Congresului 1912, p. 69—70, nr. 113—114.

¹ Protocol. Congres. N.-bis. an. 1920, p. 51—52. Vezi și p. 15 Nr. 12, f. k.

palimilor Sale și au fost martorii și prietenii statornici în timpul suferinței.

Ne par deosebit de grăitoare cuvintele unui poet rus, citat de Svetlov la sfârșitul Apologetice sale, privitor la valoarea crucii și a legăturii ei cu învierea. «Crucea-i dată tuturor... și toți datorii suntem să înțelegem însemnătatea crucii. Cu cât mai sus e crucea, cu atât e mai aproape cerul, cu atât e mai departe deșertăciunea lumii» (vol. I pag. 648).

Căci crucea și suferința sunt puntea pe care trecem spre înviere.

Cât de mult legau aceste senzuri creștinii primelor veacuri, se vede din faptul că ei prăznuiau cel puțin cu aceeași sfîințenie paștile răstignirii, ca și pe cele ale învierii.

Și acum, privind înapoi spre trecutul acestui neam, observăm cât de im-

presionant și-a împlinit destinul între cruce și înviere. Scriitorul V. Papilian, încheie admirabila sa piesă: «Cerurile spun» astfel:

— Iar noi pravoslavnicii la ce gândim? La care eroul convertit răspunde:

— «La legăturile dintre om și Dumnezeu... Iată chemarea acestui neam: să nască toată bucuria (învierii), pe care numai durerea o poate zămisi», după care cântă îndată corul «Hristos a înviat».

A fost lungă și grea pătimirea neamului nostru, dar i-a ajutat Dumnezeu să o poarte nu spre moarte, ci spre înviere.

Pentru păstrarea acestei legături cu Hristos cel răstignit și înviat suntem datorii să închinăm toate străduințele noastre.

Pr. Vasile Coman.

Credința în învierea Domnului

Credința în mărita Înviere a Mântuitorului Iisus Hristos este în mare măsură influențată de-o mulțime de prezumțiuni, cari împiedică parcă acceptarea ei din partea anumitor bărbați de știință. În veacul trecut minunea, elementul miraculos, a fost în chip inevitabil înlăturat, exclus, de vreme ce părea a fi în contradicție cu legea naturală. Universul material era socotit sfera unei regularități inexorabile în care nici o abatere sau excepție nu era admisibilă. Știința se pretindea a fi singură în stare să prevadă ce avea să se întâmple.

În veacul actual această concepție despre Legile Naturii nu mai prevalează. Bărbați de știință din timpurile noastre nu mai privesc aceste legi ca pe un sistem de rigidă uniformitate mecanică. Legile Naturii sunt considerate ca o înregistrare a experiențelor noastre din trecut și a așteptărilor sau a speranțelor noastre în viitor. Ele se străduiesc să constate ceea ce a fost și caută să afle și să știe ceea ce numai cu probabilitate va continua să fie. Dar nici într-un caz nu există absolută certitudine că ceea ce a fost, în mod invariabil se va repeta.

E clar că un atare metod de a privi lucrurile, nicidecum nu este ostil credibilității în miraculos. În consecință faptul Învierii nu trebuie înlăturat ca ceva cu neputință.

Credința în Învierea Domnului nostru Iisus Hristos este o dificultate, un fapt imposibil dacă vreți, pentru istoricul critic. Acestuia îi place să afirme că

totul pe pământ se poate explica în cadrele omenescului. Ca un istoric ce este, el exclude supranaturalul. Respinge orice element miraculos pentru simplul motiv că sfera sa de investigație este restrânsă la faptul natural. El caută să explice miracolele pe cale naturalistă, primindu-le fie ca pe niște versiuni exagerate de accidente stranii, fie ca pe niște iluzii curat subiective. Istoricul critic recurge la ajutorul psihologiei, la credința sau la imaginația omenească pentru a aduce și explica fenomenele religioase în cadrele pur omenescului.

E o profundă eroare însă a porni dela miracole, pentru a te apropia de Religie și a-ți-o însuși. Nu aceasta e calea cea bună. Ci la fericit rezultat ajungi dacă pornești dela *Persoana lui Hristos*. Mai mult decât probabil că nimeni în lumea modernă nu-și începe credința mănecând dela faptele minunate atribuite în sf. Scriptură lui Hristos, ca de-acți să ajungă să creadă în *Persoana Sa*. Nimeni nu pleacă dela Nașterea cea mai presus de fire pentru a ajunge la misiunea supranaturală a Domnului nostru. Nici, socot, este vreunul care mai întâi să creadă în realitatea Învierii Sale și apoi să se înalte la credința în Divinitatea Sa.

Principal, ceea ce reține atențiunea noastră și devine convingere, este caracterul moral și spiritual al Mântuitorului Hristos. Trebuie să recunoaștem cu toată sinceritatea că elementul miraculos și supranatural raportat la viața lui Hristos, în nici un caz nu poate fi deopotrivă de credibil, dacă l-ai raporta

la o oarecare ființă omenească. Viața și faptele minunate ale Domnului prezintă în sine o cu totul altă semnificație, un sens nou și diferit. De aceea *Persoana*, caracterul și înalte idealuri ale lui Hristos: acestea trebuie luate în considerare, în cercetare mai întâi și apoi elementul miraculos.

Iisus Hristos este Fiul al Omului, care din toate punctele de vedere este unic: în caracter ireproșabil, în spiritualitate desăvârșită, în introspecție întru cele ceresti, în ideal sublim fără precedent. Fapt este că nimenea, bazându-se pe presupunerea că Iisus a fost ființă pur omenească, nu este în stare să dea la iveală o adevărată istorie a vieții Lui.

Miezul învățăturii creștine este această figură centrală a Evangheliei — Iisus Hristos — a fost Dumnezeu și Om în unitate perfectă, în chip nedespărțit. Desigur, dacă Întruparea este o realitate, este o imposibilitate să îngrădești în limite ceea ce această realitate poate include în sine.

Nici o mirare că Hristos săvârșeste minuni, dacă El este Fiul din veci al Tatălui din ceruri. Nici o mirare că El a spus despre Sine că este Învierea și Viața (Ioan 11, 25). Nici o mirare că înrăuritoarea Sa putere El a cuprins-o în cunoscuta frază: «Eu sunt Acela care a fost viu și a murit și, iată, Eu sunt viu pentru deapăruri și am cheile Morții și ale Iadului» (Apoc. 1, 18).

Întreaga credință în activitatea Sa, plină de minunate fapte și sublimă învățătură și mai presus de toate în slăvita Sa Înviere, trebuie să se sprijinească pe ceea ce El este, pe înalta Sa personalitate. Nu poate fi o eroare mai mare decât a despărți actele Sale de *Persoana Sa*. Acei cari tăgăduiesc Dumnezeirea Mântuitorului Hristos, nu vor crede în Învierea Sa, și acei cari cred că El este în realitate ființa dumnezească, vor crede logic și pe deplin convingeri că a înviat cu adevărat din morți.

Preluare din englezește de
Ion I. Suciu

Tarife sporite. Pentru acoperirea cheltuielilor, împreunate cu construcțiile și refacerile liniilor și cu alte trebuințe, direcția c. f. r. anunță o nouă sporire a tarifelor sale: 15 la sută pentru mărfuri, 10 la sută pentru călători. — Dacă așa cer interesele căilor ferate, nu e mai puțin adevărat că noua sporire a tarifelor lovește interesele generale economice ale țării și puterea de plată a călătorilor. Se impune statului datoria de a stabili un echilibru între aceste interese.

Rezultatul alegerilor eparhiale

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. de Alba Iulia și Sibiu a dispus prin ordinul cir. Nr. 1167/1940 săvârșirea alegerilor de membri în adunarea eparhială, la locurile devenite vacante prin moarte. Alegerile s-au făcut în toate cercurile electorale unde s-au produs asemenea vacanțe în cea mai desăvârșită ordine și au fost aleși următorii candidați:

a) Din cler:

Prot. Dr. Dumitru Stăniloae, rectorul Academiei teol. »Andreiana« din Sibiu, în cercul electoral Avrigh.

Pr. Dr. Spiridon Căndea, cons. arh., în cercul electoral Sebeș.

Pr. Dr. N. Stinghe, adm. prot., în Brașov în cercul electoral Brașov.

Prot. Pavel Borzea, protopresbiter în Făgăraș, în cercul electoral Făgăraș.

Prot. Teodor Glodeanu, protopresbiter în Geoagiu, în cercul electoral Geoagiu.

b) Mireni:

Dr. Sever Pop, primarul municipiului Sibiu, în cercul electoral Sibiu.

Dr. Ștefan Damian, directorul liceului »Radu Negru« din Făgăraș, în cercul electoral Făgăraș.

Dr. Leo Parasca, medic în Hațeg, în cercul electoral Hațeg.

Dr. Ioan Popovici, avocat în Hunedoara și Constantin Bursan, fost deputat, în cercul electoral Hunedoara.

Dumitru M. Bogdan, inginer și industriaș, în cercul electoral Oituz

Asociația Clerului ortodox român, »A. Șaguna«
SECȚIA SIBIU

Anunț

Pentru Căminul preofesc dela Bazna se caută:

1. Un administrator (bărbat sau femeie) pe timpul dela 15 Maiu până la 15 Septembrie 1940, cu remunerație de 2000 lei lunar, locuință și întreținere sau echivalentul ei — 1500 lei lunar. Acesta va avea să supravegheze bunul mers al căminului, curățenia, serviciul etc. și să poarte socoteala de camere și oaspeți.

2. O bucătăreasă pe timpul dela 1 Iulie până la 31 August 1940, cu plată lunară de 2000 lei, locuință și întreținere.

Ceice doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cererile, însoțite de acte și certificate până la 1 Maiu a. c. pe adresa P. C. Sale protopop Em. Cioran consilier mitropolitan, Sibiu.

Cucericii preoți sunt rugați a atrage atențiunea celor interesați asupra acestui anunț și a ne recomanda persoane potrivite pentru aceste posturi, la cari vor fi preferate preoteșele văduve.

Sibiu 19 Martie 1940.

Comitetul Asociației Clerului
Secția Sibiu

Congresul din 1927 ca și cel din 1933, desbat și ele chestiunea reînființării episcopiei timișorene, care nu se mai înfăptuia odată, cu toate stăruințele a trei generații. Se înzistă pentru a se face demersuri noi spre a nu se mai tergiversa lucrurile. În acest sens se discută și se decide la Congresul din 1927 unde:

§. 37. Deputatul Dr. Lucian Gheorghevici face comunicarea că Congresul Național-bisericesc încă în anul 1900, hotărâse înființarea a trei episcopii: la Cluj, Oradea Mare și Timișoara, că hotărârea congresuală a fost executată în parte prin înființarea episcopii de Oradea Mare și Cluj. Face propunerea ca Consistorul mitropolitan să intervină la forurile competente pentru cât mai grabnică înființare și a episcopiei din Timișoara.

Deputatul Dr. Mihail Gropșan se asociază la propunerea făcută și cere urgența ei.

După ce la discuție iau parte P. S. Sa Episcopul Roman și P. S. Sa Episcopul Grigorie, dl Vasile Goldiș și Dr. George Popoviciu.

Congresul ridică propunerea la valoare de concluz.¹

Iar la Congresul din 1933 lucrurile se petrec aproape la fel ca și la cel din 1927, precum se vede din actele Congresului al căror text urmează:

§. 42. Aceași comisiune (organizatoare) prin același raportor (Romul Ancușa) prezentează raportul Consistorului mitropolitan Nr. 319/1933, referitor la reînființarea Episcopiei din Timișoara.

La propunerea comisiunii, Congresul ia act cu regret, că Episcopia Timișoarei nu a luat ființă nici până în prezent, și accentuând necesitatea reînființării ei

cât mai grabnice, roagă pe I. P. S. Sa Mitropolitul și Consistorul mitropolitan, să stăruie fără preget la locurile în drept pentru reînființarea ei.

Autorizează totodată Consistorul mitropolitan, ca la timpul oportun să ia măsuri dictate de împrejurări, pentru o eventuală nouă arondare a Episcopiei.¹

Din cele văzute până aci în privința atitudinii pe care au avut-o întotdeauna Congresele Național-bisericești ale Mitropoliei noastre ardelen, rezultă cu prisosință următoarele două lucruri:

a) Congresele au cerut întotdeauna restaurarea episcopiei din Timișoara, și ele fără excepție, au văzut acest lucru realizabil într'un singur chip: prin înființarea unei episcopii proprii în Timișoara, iar nicidecum prin mutarea altui scaun vlădicesc acolo.

b) Congresele au considerat reînființarea episcopiei din Timișoara, nu ca o necesitate și ca o dorință exclusivă a bănățenilor, ci ca pe-o necesitate și ca pe-o dorință a întregii Mitropolii ardelen.

Toate acțiunile întreprinse în chestiunea episcopiei din Timișoara de Congresele Național-bisericești, se aliniază în flancul acestor două reazime ale unei atitudini ferme și statornice.

Prin această atitudine a lor, contribuția Congreselor la reînființarea episcopiei timișorene, se fixează definitiv cu partea cea mai considerabilă, parte ce nu poate fi neglijată, după cum în explicarea apariției fructelor nu poate fi neglijată tulpina pe care se reazimă și din cari răsar crenguile. Faptul că e mai aproape de fruct câte-o crenguță nu dă nimănu dreptul să spue că fructul se datorește acelei crenguțe, sau exclusiv acelei crenguțe.

Atitudinea Mitropoliei a fost pe aceiași linie cu a Congreselor în chestiunea episcopiei din Timișoara. Toți au îmbrățișat cauza aceasta cu aceiași căldură și înțelegere, și au preconizat aceiași soluționare pe care-o susțineau și Congresele. Meritul lor mare, contribuția lor la restaurarea eparhiei timișorene, cine ar putea-o trece sub tăcere și cine ar putea-o pune'n urma unor contribuții disparente alături de contribuția acestora? Și totuși insipiența și o oarecare mândrie specifică a acesteia, potrivnică întotdeauna adevărului, a cutezat să treacă sub tăcere contribuția Congreselor și a Mitropoliei ca și când nici n'ar fi existat aproape acești doi factori, fără de cari desigur, nu avea prilej nimeni să etaleze în diti-rambe trase de păr, meritele și contribuția mare, urlașă, a unui om, sau a unor oameni mărunți, aproape pitici, la înfăptuirea unui ideal demn de realizatori de talie istorică și de cântăreți mai onești și mai pudici.

Dacă pentru înfăptuirea unui desiderat constant al tuturor Românilor ardeleni, urmărit cu asiduitate și tenacitate rară de Congrese și de Mitropolii, a trebuit totuși să se irosească atâta muncă și atâta timp, apoi aceasta nu se datorește nicidecum slăbiciunii acestor factori și a altora cu cari au colaborat, ci mai ales lipsei de solicititudine din partea stăpânirii politice, care putem spune, că a fost nefavorabilă dorinței noastre unanime, și după 1918.

Între cauzele cari au întârziat restaurarea episcopiei timișorene, se numără și indolența organelor centrale ale conducerii noastre bisericești de după 1925 și încă una asupra căreia vom reveni către sfârșitul acestei scrieri.

Intr'adevăr Congresul Național-bisericesc al întregii

¹ Protocol. Congres. N.-bis, 1927, p. 42.

¹ Protocol. Congres. N.-bis, 1933, p. 42.

Cătră elevii mei

— Sfaturi pastorale —

(11) De protopopul Gh. Maior

Mare! Atâta de mare, cât de mare e grija și răspunderea legată de preoție! Dumnezeu, dându-ne preoția, nu ne-a suspendat rațiunea, nu ne-a întunecat simțirea și cu atât mai puțin ne-a legat voința. Iuda a fost apostol. L-a împiedecat cineva să fie și vânzător? Și pe Iona cine l-a oprit să nu poată merge spre Tars, dacă a voit să meargă? Dar a trebuit să facă și lucrul Domnului? Ți-a dat preoție și ție, preotule nevrednic, și poate că trebuie să o porți, pentruca la sfârșit cu atât mai grea să fie răspunderea, dar cine ți-a legat puterea de a face pe pofa inimii tale păcătoase și a slui și satanei?

Voința noastră are să întărească în noi și asupra noastră voința Domnului. Ea are să ne sporească puterile pentru a săvârși cât mai deplin lucrul Domnului. Ea are să facă vie porunca: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru Cel din ceruri”, (Mat. 5, 16). Ea are să ne țină tari și demni, ca să trăim creștinește și preoțește, și trăind, făcând, să învățăm pe alții, că „ori de bem, ori de mâncăm, ori de alta facem, toate spre mărirea lui Dumnezeu să le facem”, (I Cor. 10, 31).

Cu voința noastră lăsam să lucreze în noi harul lui Dumnezeu, lăsam să se apropie îngerii și să petreacă în noi Hristos, iar prin noi viață să dea lumii!

Iată cum trebuie să priviți preoția și rolul voinții voastre în chemarea, ce doresc din toată inima mea să vi se fi dat și vouă! E foarte grea și cu multă răspundere, dar prin ea tu cobori cerul pe pământ și învrednicești pământul a se ridica la cer, câștigând tu vază și autoritatea din autoritatea pe care i-o recunoști și faci să fie recunoscută și de alții lui Dumnezeu. De poți privi preoția numai așa, finere, ești pe drumul cel bun.

Dea Domnul să nu fi fost de prisos osteneala mea de azi!

2. Insușirile, pe cari trebuie să le aibă viitorul preot

De când Atotînțeleptul Dumnezeu pentru îndeplinirea nepătrunselor sale planuri pe seama Bisericii noastre a binevoit să mă găsească și pe mine vrednic să închin câțiva ani din viața mea muncii de îndrumător după a Lui voință al acestei instituții, am primit sute de epistole dela solicitanți de locuri de elevi, cari aproape toate motivau stereotipic: „Doresc să fiu primit în seminar, fiindcă am mare plă-

cere — mai puțini; dragoste — pentru preoție”. Dacă preoția e chemare atât de aleasă, că Sf. Ioan Gură de Aur o numără între lucrurile cerești, și dacă e foarte grea, cu multă grijă și cu foarte multă răspundere, — cum am încercat să vă arăt ieri, oare e de ajuns plăcerea pentru a fi vrednic de preoție?

Care dintre voi s'ar încumeta să călătorească într'un autobus condus de un șofer improvizat la moment, care abia acum se așează întâu la volan, pe care îl mai știți, că e mărginit sufletește, suferă de epilepsie ori de împăienjenirea ochilor? Dar care ar avea cutezanța să se lase trecut de unul beat tun cu o luntre? Te-ar mulțumi și ți-ai pune viața în mâna lui, dacă ți-ar declara, că are mare plăcere să te ducă? Oricât de patetic ar face-o, chiar de s'ar pune în genunchi, și nu cred, că v'ar îndupleca pe vre-unul.

Nici Biserica nu se poate lăsa cărmuită de oricine, numai fiindcă are plăcere mare de a o conduce. Celuice vrea să i se dedice, stând la loc de frunte, i se cer anumite calități, anumite însușiri sufletești și fizice și să poată satisface unor cerințe canonice. Socot de folos să scoatem la iveală câteva dintre ele.

Asociația Clerului ortodox rom. „A. Șaguna”, Secția Sibiu

Anunț

Aducem la cunoștința Cuc. preoți că la 1 Iunie 1940 se deschide Căminul preoțesc dela Bazna și va rămânea deschis până la 15 Septembrie 1940.

Prețul camerelor va fi:

	Iunie Septembrie	Iulie August
Cameră cu 1 pat	30 Lei	40 Lei
" " 2 paturi	45 "	60 "
" " 3 "	60 "	80 "

Pentru alți oaspeți, cari nu sunt membri ai Asociației Clerului, prețul camerelor va fi:

	Iunie Septembrie	Iulie August
Cameră cu 1 pat	50 Lei	80 Lei
" " 2 paturi	70 "	100 "
" " 3 "	90 "	130 "

Cei ce doresc să li se rețină camere, vor anunța aceasta cel mai târziu până la 15 Maiu 1940, părintelui consilier mitropolitan Emilian Cioran, președintele Secției Sibiu, care va acorda camerele în ordinea intrării cererilor. Celce nu achită în 48 ore dela data primirii avizului jumătate din prețul camerei acordate, perde dreptul la ea și se va acorda altuia.

După data de 15 Maiu 1940, cererile pentru reținerea camerelor se vor adresa Administratorului Căminului preoțesc dela Bazna, județul Târnava-mică.

Comitetul Secției Sibiu

biserici ortodoxe române, abia în 1935, sesizat de organul central executiv al Mitropoliei ardeleni, a ajuns la convingerea că e necesară o episcopie ortodoxă și la Timișoara, și a decis înființarea ei.¹

Dar dela 1935 până la 1939, când s'a ajuns la reînființarea episcopiei timișorene, mai e un drum destul de lung și plin de tulburări și obstacole, cu cari a trebuit să lupte mai ales Consistorul mitropolitan și I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului Dr. Nicolae Bălan. Vom vedea care a fost dela început atitudinea acestor doi factori importanți a căror contribuție a fost deasemenea trecută sub tăcere ba chiar falsificată de către scribii de diti-rambe la comandă.

2. Atitudinea Consistorului mitropolitan din Sibiu.

Ca organ executiv al Congreselor Naționale-bisericești din Mitropolia Ardealului, Consistorul mitropolitan, firește că nu putea avea altă atitudine în chestiunea restaurării episcopiei Timișorli, decât aceia pe care-o aveau și o împuneau Congresele însăși, ale căror hotărâri Consistorul era obligat să le ducă la îndeplinire. Totuși felul în care Consistorul mitropolitan s'a achitat de obligațiile ce decurgeau în sarcina lui din calitatea de organ executiv al Congreselor, apoi inițiativele pe cari le-a luat în limita competenței sale, ni-l prezintă nu numai ca pe un organ executiv și ca pe un colaborator din obligație, ci și ca pe un organ independent, care și'n largul libertății sale de acțiune are aceiași atitudine statornică, neșovăelnică și neschimbată.

Pentru ilustrarea acestei atitudini și pentru evidențierea contribuției Consistorului mitropolitan la restaura-

¹ Congresul Național-bisericesc 1935. București 1936, p. 50—51.

rea episcopiei Timișorli, contribuție care merită o cât de mică mențiune și'n scrierile altora în legătură cu această chestiune, vom spicui din acțiunile Consistorului mai de demult, și mai vărtos vom inzista asupra celor întreprinse după 1918.

După constituirea sa, Consistorului mitropolitan i s'a dat de către Congresul Național-bisericesc din 1874, însărcinarea de a culege toate datele necesare în vederea acțiunii practice pentru reînființarea episcopiei din Timișoara;¹ iar Congresul din 1878, îl mai obligă „să elaboreze un plan exact și detaliat asupra modului și tuturor condițiilor de realizare practică” a desideratului și a deciziunii luate pentru reînființarea numitei episcopii.²

Consistorul mitropolitan a fost de atunci continuu preocupat de aflarea timpului și a mijloacelor celor mai potrivite spre a readuce la viață străvechea episcopie a Timișorli, pentru care lucru a inzistat mereu în rapoarțele generale prezentate Congreselor.³ A întâmpinat însă și dificultăți destule în acțiunea pe care o urmărea.⁴ A primit mereu însărcinări noi din partea Congresului pentru a pregăti, proiecte de arondare teritorială și de bună împărțire a bunurilor între eparhii⁵, de cari s'a achitat cu deplină conștiinciozitate.⁶

Mult mai grea misiune de îndeplinit a avut Consis-

¹ Protocol. Congres. 1874, p. 28, nr. 55.

² Protocol. Congres. 1878, p. 126—127, nr. 243.

³ Vezi Protoc. Congres. 1881, p. 132; 1886 p. 60. Prot. Congres. 1888, p. 108; 1891 p. 64, 119; 1895 p. 15; 1897 p. 114; 1900 p. 15, 16; 1903 p. 16, 53—4; 1906 p. 14, 67, 113.

⁴ Protoc. Congres. 1881, p. 75—78; 1891, p. 91.

⁵ Prot. Congr. 1895, p. 65—6; 1900, p. 56—60; 1903, p. 54, 1912, p. 67.

⁶ Prot. Congr. 1909, p. 41 sq.

INFORMAȚIUNI

Hristos a înviat! De ziua Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos urăm iubitorilor cetitori sănătate, bucurie, pace și propășire în toate cele bune!

Știre personală. I. P. S. nostru mitropolit Nicolae a plecat Marți, 23 Aprilie a. c. la București pentru a rezolvi mai multe chestiuni bisericești; Joi, 25 Aprilie a. c. I. P. S. Sa s'a reîntors la reședință.

În memoria eroilor. Frontul Renașterii Naționale a hotărât ca în fiecare sat și comună să se înființeze parcuri în memoria eroilor neamului. Se vor alege locurile potrivite creerii unor astfel de parcuri, preferându-se curțile bisericilor, ale școalelor, sau terenurile libere din cuprinsul satelor.

Episcopia Hotinului. — Adunarea eparhială a episcopiei Hotinului e convocată, în sesiunea ordinară a anului 1940, pentru Marți 7 Mai 1940, când după terminarea sf. slujbe se va deschide ședința în sala consiliului eparhial din Bălți.

Seminariile teologice de pe teritoriul Cehiei și Moraviei, sânt bine cercetate. Studiază de prezent, în aceste școli, 961 tineri, cei mai mulți la Praga, Brno, Hradec, Kralove și Ceska Budejovice.

La 1 Mai se va ține în București un mare congres la care vor participa delegații breslelor de lucrători, meseriași și funcționari particulari din întreaga țară. Congresul va fi prezidat de dl prof. Mihai Ralea, ministrul muncii.

CARTI ȘI REVISTE

La Dumineca Floriilor, a predicat în Catedrală Păr. Prot. Colonel în pens. Iosif Serafin.

Nr. 102/1940

(29) 1—1

Publicare de licitare

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție în roșu ale bisericii ortodoxe române din Brașov-Blumăna, se publică licitație cu oferte închise și sigilate pe ziua de 27 Mai 1940, ora 11 a. m.

Licitația se va ține în capela parohiei din Calea Victoriei Nr. 35, unde se pot vedea zilnic planul, devizul, caietul de sarcini și condițiile de licitație, între orele 11—13.

Nu vor fi admiși la licitație decât antreprenorii autorizați de a construi astfel de edificii.

Concurenții nu vor pretinde nici un fel de spese de deplasare.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a alege liber dintre ofertanți.

Actele licitației se vor aproba de P. V. Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu, după care se va încheia contractul.

Din ședința consiliului parohial ținută la 18 Aprilie 1940.

Pr. paroh D. Tohăneanu

preș. consiliului parohial

C. Davidescu

prim-epitrop

Dr. Georgia Lucian

specialist în boli și operațiuni de Nas, Gât, Urechii

Sibiu, strada Regina Maria 16, Etaj 1 Consult 3—6½

(18)

(26) 2—3

Publicațiune

Consiliul parohial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Schei, va ținea în ziua de 12 Mai 1940, ora 11 a. m., în localul biroului parohial, Piața Unirii 1, licitație publică cu oferte închise, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de renovare ale bisericii Sf. Nicolae.

Valoarea lucrărilor după devizul estimativ, se urcă la suma de 1.975.000 lei. Deodată cu oferta va trebui depusă și o garanție de 6% din valoarea ei în numerar sau efecte publice, garantate de stat.

Licitația se va ține în conformitate cu condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice și a condițiunilor speciale de licitație, care împreună cu planurile și devizul estimativ formează dosarul lucrării.

Planurile, devizul și condițiunile speciale de licitație se pot consulta în biroul parohial în orele de serviciu.

Brașov, la 9 April 1940.

Consiliul parohial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Schei

Dr. N. Stinghe

președinte

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. I-a Polana-Sibiului, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în Telegraful Român. Venitele împreunate cu acest post:

1. Salarul dela stat.
2. Ajutor dela parohie în suma de Lei 2000 anual.
3. Venitele stolare obișnuite în parohie.
4. Folosința 1/3 parte din cimitirul vechiu și delnițele preoțești.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare și de încuviințarea P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc, de-a putea concura la această parohie, se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român Mercurea, în termenul indicat.

Candidații se vor prezenta, cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, într-o zi de Duminecă sau sârbătoare în parohie pentru a sluji, predica și cânta în biserică și pentru a fi cunoscuți de credincioși.

Mercurea, 16 Martie 1940.

Pr. Dumitru Ciuchendea

adm. protopopesc

(25) 3—3

torul mitropolitan după războiul mondial, pentru că părerile în privința restaurării episcopiei timișorene au început să varieze. Consistorul a fost asaltat cu fel de memorii, moțiuni, cereri și propuneri, cari adeseori erau cu atât mai contradictorii, cu cât veneau dela aceleași persoane. La preocuparea pe care o avuse până aci de a găsi timpul și modalitatea cea mai potrivită pentru reînființarea episcopiei din Timișoara, se mai adăuga greutatea de a împăca dorințele foarte schimbăcioase ale Bănăfenilor timișoreni, cu dorința veche și cu atitudinea constantă a Congreselor și cu aceia a Bănăfenilor grăniceri cu deosebire, care era identică cu a Congreselor.

Consistorul mitropolitan, nu s'a lasat influențat de multe divergențe ivite în cauza pomenită, ci cumpănind și friând cu răbdare și chibzuință propunerile și planurile noi, le-a apreciat la justa lor valoare de diversuni nesocotite, și le-a tratat în consecință, rămânând la vechiul său punct de vedere, pe care l-a susținut în toate Congresele post belice¹ și'n fața autorității de stat deasemenea.

Pentru convingerea forurilor bisericești superioare din statul român întregit, și a celor de stat, cari n'au fost totdeauna de aceiași părere cu Congresul Național-bisericesc al Mitropoliei ardeleni, și cu Consistorul mitropolitan dela Sibiu, Consistorul a înaintat acestor foruri o mulțime de memorii susținând constant reînființarea episcopiei timișorene. Deasemenea a trimis adrese, în această chestiune și unor autorități mai mici, civile și bisericești.

(urmează)

¹ Protoc. Congres. 1920, p. 15, 49; 1921, p. 238, 267; 1924 p. 28, 128; 1927, p. 19; 1933, p. 19, 42.